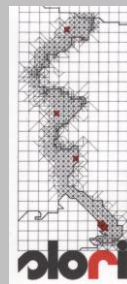

Norina BOGATEC Danjel RADETIČ

Z nižje na višjo

Izbira goriških učencev
po nižji srednji šoli
2000 - 2004

Norina Bogatec - Danjel Radetič

Z NIŽJE NA VIŠJO

Izbira goriških učencev po nižji srednji šoli
2000 - 2004

Izdal:

Slovenski raziskovalni inštitut

Stavek:

Norina Bogatec

Lektoriranje:

Lučka Abram

Prevod:

Tamara Lipovec

Tisk:

SLORI

Naklada:

100 izvodov

Z NIŽJE NA VIŠJO

IZBIRA GORIŠKIH UČENCEV PO NIŽJI SREDNJI ŠOLI

2000 - 2004

Norina BOGATEC Danjel RADETIČ

SLORI

TRST 2005

Kazalo

1. Uvod	4
2. Značilnosti anketne skupine.....	4
3. Ocena izkušnje na nižji srednji šoli.....	5
4. Priprava nižje srednje šole za nadaljnje šolanje.....	8
5. Pomoč nižje srednje šole pri izbiri višješolske smeri	10
6. Informacije o možnostih za nadaljnje izobraževanje.....	12
7. Tipologija višješolskih smeri	
a) po jeziku šolanja	12
b) po vrsti študija	14
8. Razlogi za izbiro	16
9. Pomoč pri izbiri višješolske smeri in vpliv drugih nanjo	25
10. Vpliv izobrazbe in poklica staršev na izbiro višješolske smeri	26
11. Stopnja prepričanosti v izbiro ob vpisu v višjo srednjo šolo	28
12. Kakšna bi bila izbira, če bi obstajale druge višješolske smeri v slovenščini	31
13. Težave ob prehodu na višjo srednjo šolo	32
14. Ocena izkušnje na višji srednji šoli	34
15. Primerjava nižješolske in višješolske izkušnje	36
16. Ponovna izbira iste višješolske smeri.....	38
17. V razmislek.....	40
Bibliografski napotki.....	44
Riassunto	45
Vprašalnika	

1. Uvod

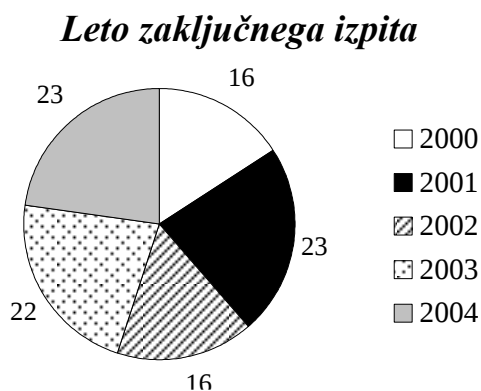
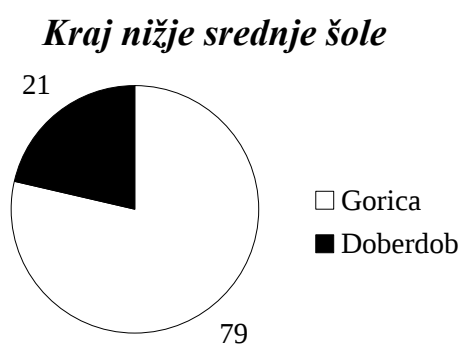
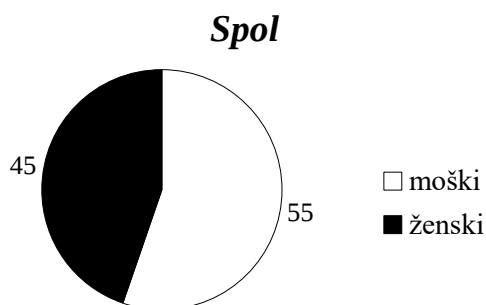
Po razpravi, ki se je razvila po objavi rezultatov predvpisa v goriške slovenske višje srednje šole v šolskem letu 2003-2004, se je potreba po boljšem razumevanju in poznavanju problematike prehajanja z nižješolske stopnje šolanja na višješolsko povečala. Na trgovski tehnični zavod Žige Zoisa, ki je še pred nekaj leti imel zelo številčne razrede, se ni vpisal noben dijak, tako da v šolskem letu 2004-2005 ni prvega razreda. V zadnjih letih se je znižal tudi priliv učencev iz Nove Gorice, ki so predstavljali pomemben delež šolske populacije v prejšnjem desetletju. Da bi konstruktivno zadostili potrebi po boljšem razumevanju problematike prehajanja z nižje stopnje šolanja na višjo, je Inštitut izvedel anketo med družinami učencev, ki so v zadnjem petletju zaključili študij na nižjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom v Gorici in Doberdobi. Anketno skupino sestavljajo torej učenci¹ in starši, ki so že šli skozi izkušnjo izbire višješolske smeri. Treba je poudariti, da je prednost študije prav v upoštevanju celotne populacije potencialnih »uporabnikov« slovenskih višjih srednjih šol, torej tudi tistih, ki so se odločili za vpis na šole z italijanskim učnim jezikom. Učenci in starši (za vsakega učenca smo izbrali odgovore enega izmed staršev) so na ista vprašanja odgovarjali osebno anketaricam.

2. Značilnosti anketne skupine

Anketa je bila izvedena konec šolskega leta 2003/2004. Vanjo je bilo vključenih 233 učencev in 229 staršev, približno 90 % od 522 predvidenih oseb. Na postavljena vprašanja je odgovorilo 89 % učencev goriške nižje srednje šole in 93 % učencev doberdobske. *Grafikoni 1* nam pojasnjujejo osnovne podatke o anketiranih učencih. Kar se tiče spola, je vzorec sestavljalo 55 % fantov in 45 % deklet; glede leta zaključka nižje srednje šole je 16 % zaključilo tretji razred nižje srednje šole leta 2000, 23 % leta 2001, 16 % leta 2002, 22 % leta 2003 in 23 % leta 2004. Anketna skupina je bila precej enakomerno razporejena med petimi leti, večja pa je bila razlika po kraju šolanja, kar je bilo seveda pričakovati. Dobra petina anketiranih nižješolcev (in njihovih staršev) je bilo iz Doberdoba, preostale štiri petine pa iz Gorice.

¹ Ker so anketiranci odgovarjali na vprašanja, ki zadevajo tako nižješolsko šolanje kot višješolsko, bomo pri analizi nižješolske izkušnje in izbire nadaljnje študijske smeri govorili o *učencih*, pri obravnavi izkušnje na višji srednji šoli pa o *dijakih*.

Grafikoni 1: Osnovni podatki o anketiranih učencih v % (N=233)

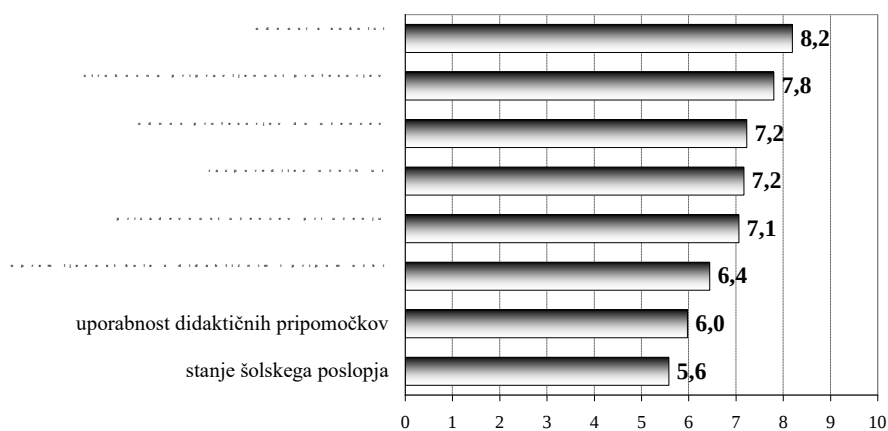

3. Ocena izkušnje na nižji srednji šoli

Anketarice so starše in dijake povprašale, naj ocenijo od 0 do 10 nekatere vidike (opravljenega) šolanja na nižji srednji šoli. Starši so začetno izrazili precej kritično mnenje o obeh srednjih šolah, ko pa so odgovarjali na vprašanja, so bile ocene nekoliko višje. Srednja ocena nižješolske izkušnje je pri učencih 6,9, pri starših pa 7,2 (*Grafikona 2*).

Grafikona 2: Srednja ocena izkušnje na nižji srednji šoli

Odgovori učencev

Odgovori staršev

Učenci so najbolj ocenili odnos s sošolci (8,2); drugo mesto zaseda strokovna pripravljenost profesorjev (7,8), tretje pa si delita odnos profesorjev do učencev in razporeditev učnih ur (7,2). Svojo prizadevnost pri učenju so učenci ocenili s 7,1; nižji oceni si po njihovem mnenju zaslužita opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki (6,4) in uporabnost didaktičnih pripomočkov (6,0), najnižjo pa stanje šolskega poslopja (5,6).

Podatkom iz *Grafikonov 2* dodajamo še naslednje statistično pomembne razlike. Dekleta ocenjujejo svojo takratno prizadevnost pri učenju bolje (7,5) kot fantje (6,7); tisti, ki so izbrali licej, so bili na nižji srednji šoli prizadevnejši (7,4) in ocenjujejo odnos profesorjev do učencev na nižji srednji šoli bolje (7,5) kot učenci, ki so se vpisali na poklicne višješolske smeri (6,5); odnos do profesorjev ocenjujejo z višjimi

ocenami tudi učenci, ki so se vpisali na tehnične zavode (7,3). Na učenčevo oceno nižješolske izkušnje ne vpliva jezik šolanja na višji, kar pomeni, da ni večjih razlik med učenci, ki so izbrali šolo s slovenskim učnim jezikom, in onimi, ki so izbrali šolo z italijanskim.

Preden analiziramo srednje ocene staršev, moramo opozoriti, da je pri nekaterih postavkah delež njihovih odgovorov nižji, saj starši na nekatera vprašanja niso znali odgovoriti. Na vprašanje o razporeditvi učnih ur je odgovorilo 211 staršev, na vprašanje o opremljenosti šole z didaktičnimi pripomočki in njihovi uporabnosti 217, na vprašanje o ocenjevanju strokovne pripravljenosti profesorjev pa 216 staršev. Starši so bili večkrat v težavah, ker so po njihovem mnenju razlike med profesorji zelo izrazite; o nekaterih profesorjih so povedali, da so zelo dobri, o nekaterih pa niso imeli ravno najbolj pozitivnega mnenja.

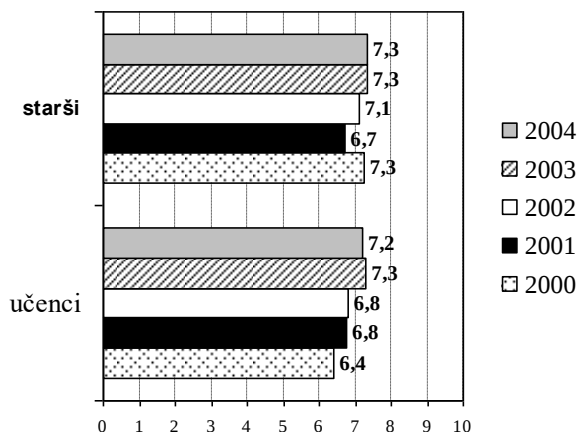
Tudi starši so odnosu s sošolci dali najvišjo oceno (8,2); na drugem mestu se nahaja razporeditev učnih ur (7,5), tretje pa si delijo strokovna pripravljenost profesorjev, odnos profesorjev do učencev in prizadevnost učencev pri učenju (7,4). Tako kot pri učencih so tudi pri starših opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki (6,9), njihova uporabnost (6,5) in zlasti stanje šolskega poslopja (5,8) nižje ocenjeni.

Rezultati podrobnejših primerjalnih analiz navajajo naslednje statistično pomembne razlike: starši, ki imajo otroke na slovenskih višjih srednjih šolah, so bili s prizadevnostjo otrok pri učenju na nižji srednji šoli (7,6) in s strokovno pripravljenostjo tamkajšnjih profesorjev (7,6) bolj zadovoljni od staršev, katerih otroci so vpisani na italijanske višje srednje šole (6,8 oz. 7,1). Razlike med odgovori učencev in staršev se nanašajo na prizadevnost pri učenju (učenci 7,1, starši 7,4), razporeditev učnih ur (7,2 oz. 7,5), opremljenost z didaktičnimi pripomočki (6,4 oz. 6,9) in njihovo uporabnost (6,0 oz. 6,5) ter strokovno pripravljenost profesorjev (7,8 oz. 7,6). Pri vseh, razen pri zadnji, je ocena staršev višja.

Čeprav ocena nižješolske izkušnje na splošno ni posebno visoka, pa je treba poudariti, da se od leta 2000 oz. 2001 postopoma viša (*Grafikon 3*). Učenci, ki so zaključili nižjo srednjo šolo pred več leti, so manj zadovoljni od tistih, ki so jo zaključili pred kratkim. Mogoče je treba pri tem upoštevati, da vpliva na dinamiko ocenjevanja izkušnje na nižji srednji šoli tudi dejstvo, da anketirance od zaključka nižješolske izkušnje ločujejo različni časovni odmiki.

Pri starših zasledimo drugačen trend: srednja ocena se opazno zniža v letu 2001, ko od 7,3 pade na 6,7; v naslednjih treh letih pa ponovno doseže in ohrani vrednost 7,3.

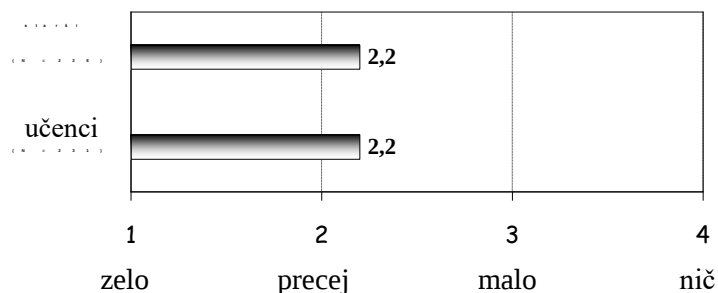
Grafikon 3: Dinamika ocenjevanja izkušnje na nižji srednji šoli

4. Priprava nižje srednje šole za nadaljnje šolanje

Anketirane smo vprašali, v kolikšni meri jih je nižja srednja šola pripravila za nadaljnje šolanje. Lestvica je bila tokrat sledeča: 1=zelo, 2=precej, 3=malo in 4=nič. Srednja vrednost 2,2 pomeni, da je nižja srednja šola, po mnenju vseh anketiranih, nudila precejšnjo pripravo za nadaljnje šolanje.² Srednja ocena se ne spremeni, če upoštevamo le učence, ki so že izkusili višješolsko šolanje (*Grafikon 4*).

Grafikon 4: Nivo priprave nižje srednje šole za nadaljnje šolanje

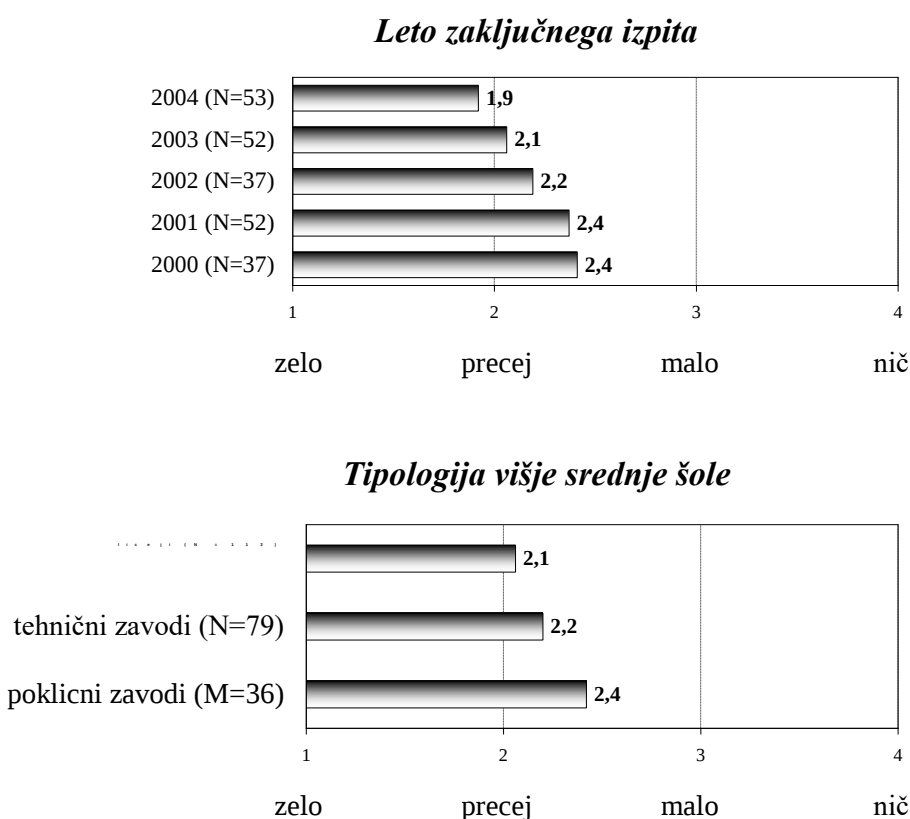

Primerjavi odgovorov učencev po letu zaključnega izpita in tipologiji šole kažeta statistično pomembne razlike.

² Pri branju *grafikona 4* in podobnih moramo upoštevati, da sta srednja vrednost in prisotnost raziskanega vidika obratno sorazmerna: čim višja je srednja vrednost, tem bolj se prisotnost raziskanega vidika bliža ničli.

Iz *grafikonov 5* lahko pri priči razberemo, da se ocena priprave niža, čim bolj se učenci oddaljujejo od leta zaključka nižje srednje šole. Najbolj zadovoljni so učenci, ki so nižjo srednjo šolo komaj končali (1,9), najmanj pa tisti, ki so že več let na višjih srednjih šolah (2,4). Iz primerjave po tipologiji šolanja izhaja, da so s pripravo na nižji srednji šoli najbolj zadovoljni licejci (2,1), manj pa učenci, ki so se vpisali na tehnične (2,2) in poklicne zavode (2,4).

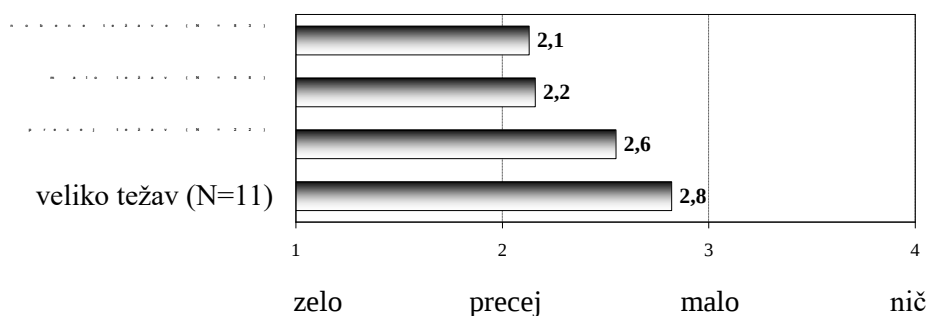
Grafikona 5: Nivo priprave nižje srednje šole za nadaljnje šolanje po letu zaključnega izpita in tipologiji višje srednje šole
- odgovori učencev -

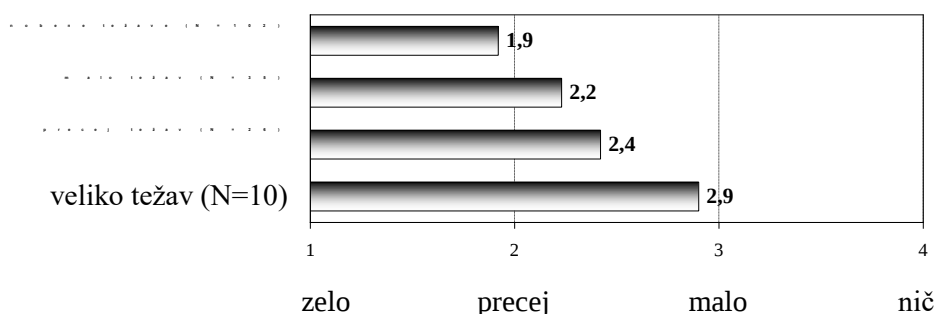
Še večje razlike v zadovoljstvu s pripravo, ki jo je nudila nižja srednja šola, so prišle na dan, ko smo povprašali učence in starše o morebitnih težavah ob prehodu na višjo srednjo šolo (*Grafikona 6*). Primerjava kaže, da so učenci in starši, ki so opozorili na težave ob prehodu na višjo srednjo šolo, »nižješolsko« pripravo ocenili slabše od tistih, ki so navedli le manjše težave ali nobenih. Pri učencih srednja ocena niha od 2,8 na 2,1, pri starših pa od 2,9 na 1,9. Iz rezultatov lahko torej sklepamo, da je po mnenju anketiranih razlog sicer redkih primerov težavnega začetka višješolskega šolanja (tudi) nezadovoljiva priprava nižje srednje šole.

Grafikona 6: Nivo priprave nižje srednje šole za nadaljnje šolanje po obsegu težav ob prehodu na višjo srednjo šolo

Odgovori učencev

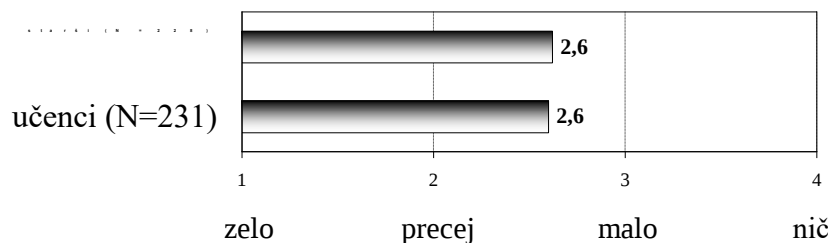
Odgovori staršev

5. Pomoč nižje srednje šole pri izbiri višješolske smeri

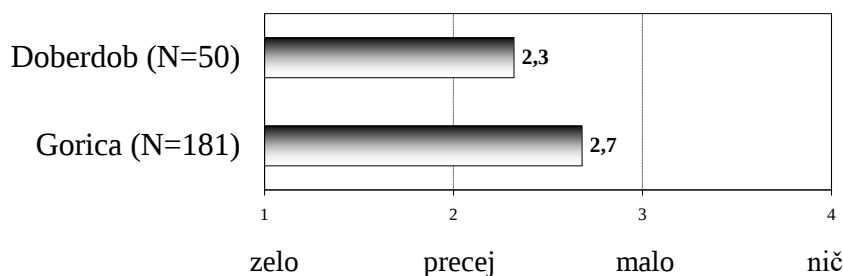
Drugače so anketiranci odgovarjali na vprašanje o pomoči pri izbiri višješolske smeri. Če so bili s pripravo, ki jim jo je nudila nižja srednja šola, v glavnem zadovoljni, istega ne moremo trditi o pomoči pri izbiri. Iz *grafikona 7* je očitno, da učenci in starši niso povsem zadovoljni s pomočjo ob izbiri. Tako za učence kot za starše smo izračunali srednjo vrednost 2,6, kar je bliže vrednosti »malo« kot vrednosti »precej«.

Grafikon 7: Pomoč nižje srednje šole pri izbiri nadaljnjega šolanja

Primerjava odgovorov učencev po kraju nižje srednje šole (*Grafikon 8*) kaže na precejšnje razlike med Doberdobom in Gorico: učenci so bolj pozitivno ocenili pomoč doberdobske šole (2,3) kot pomoč goriške (2,7).

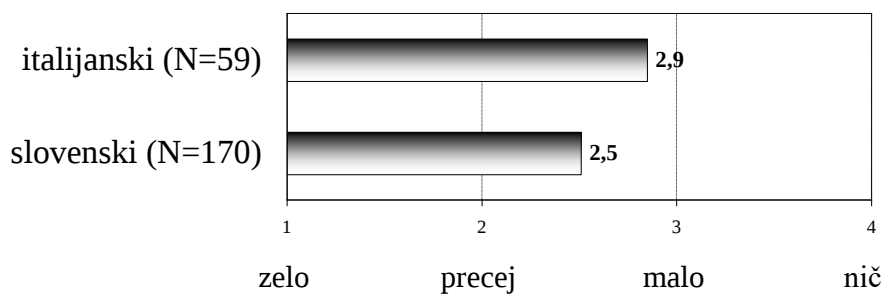
Grafikon 8: Pomoč nižje srednje šole pri izbiri nadaljnjega šolanja po kraju šole

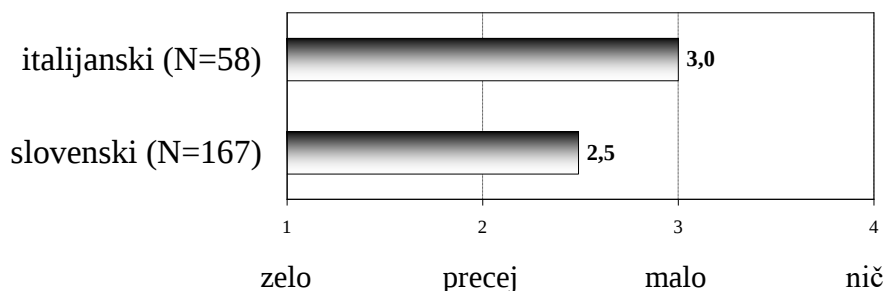
Primerjava po učnem jeziku je izredno zanimiva. Iz *grafikonov 9* izhaja dejstvo, da nudi nižja srednja šola več pomoči učencem, ki se vpisujejo na slovenske višje srednje šole, manj pa učencem, ki s šolanjem nadaljujejo na italijanskih šolah. Učenci, ki so se vpisali na slovenske višje srednje šole, so čutili, da jim je šola bolj pomagala pri izbiri (2,5), kot tisti, ki so nadaljevali šolanje na italijanskih šolah (2,9). Podobno mnenje so imeli tudi starši, ki so prav tako ocenjevali z nižjimi ocenami pomoč pri vpisu na italijanske višje srednje šole (slovenske višje srednje šole 2,5, italijanske višje srednje šole 3,0). Seveda sta oba podatka vezana na občutke, ki so jih anketiranci – starši in dijaki – doživljali.

Grafikon 9: Pomoč nižje srednje šole pri izbiri nadaljnjega šolanja po učnem jeziku višje srednje šole

Odgovori učencev

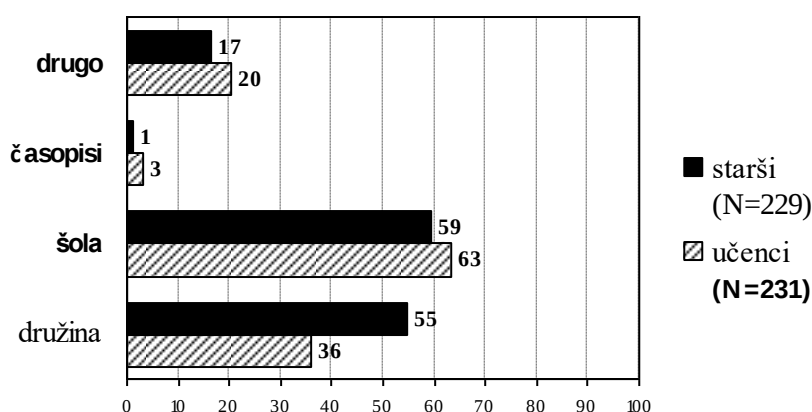
Odgovori staršev

6. Informacije o možnostih za nadaljnje izobraževanje

Starše in učence smo povprašali, kdo jim je posredoval informacije o možnostih za nadaljnje šolanje (*Grafikon 10*). Največ informacij o možnih izbirah je prišlo iz šole same. 63 % učencev oz. 59 % staršev je povedalo, da so jim informacije posredovali v šoli. Občutek, da je družina posredovala informacije o možnostih za nadaljnje izobraževanje, pa je bolj razširjen pri starših (55 %) kot pri učencih (36 %). Časopise kot vir informacij je navedlo le 1 % učencev in 3 % staršev, druge vire informacij pa približno petina učencev in staršev.

Grafikon 10: Subjekti, ki so posredovali informacije o možnostih za nadaljnje šolanje, v %

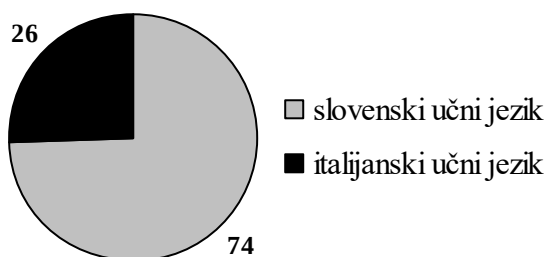

7. Tipologija višješolskih smeri

a) po jeziku šolanja

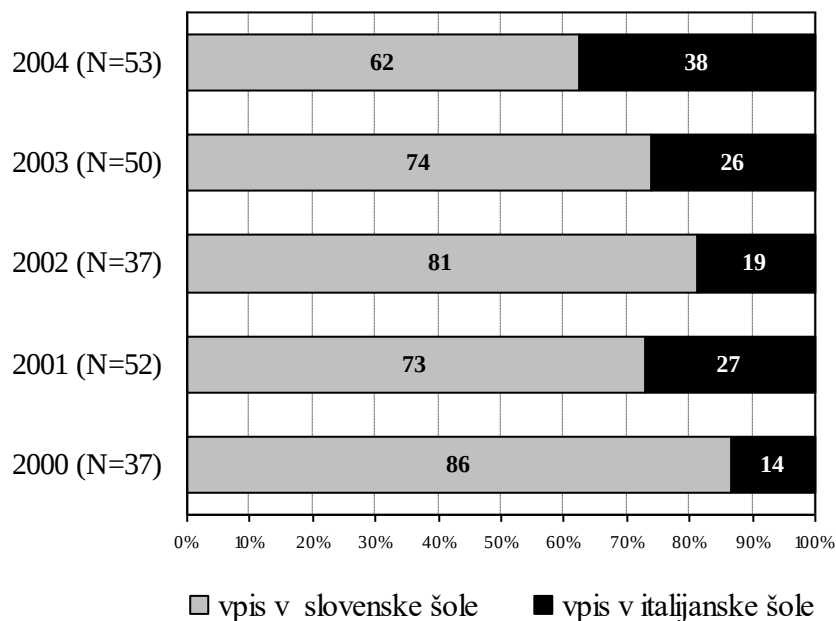
Kakor je razvidno iz *grafikona 11*, se je v zadnjih petih letih dobra četrtna goriških nižješolcev vpisala na italijanske višje srednje šole, preostale tri četrtine pa na slovenske.

Grafikon 11: Tipologija višješolskih smeri po jeziku šolanja v % (N=229)

Primerjava po letu zaključnega izpita je zelo zanimiva, čeprav ne kaže statistično pomembnih razlik. Iz *grafikona 12* je razvidno, da število vpisanih iz leta v leto niha. Leta 2000 se je na italijanske višje srednje šole vpisalo 14 % učencev; v letu 2001 se je njihovo število dvignilo na 27 %, leta 2002 se je ponovno znižalo na 19 %; leta 2003 je prišlo do novega porasta na 27 % in na 38 % v letu 2004.

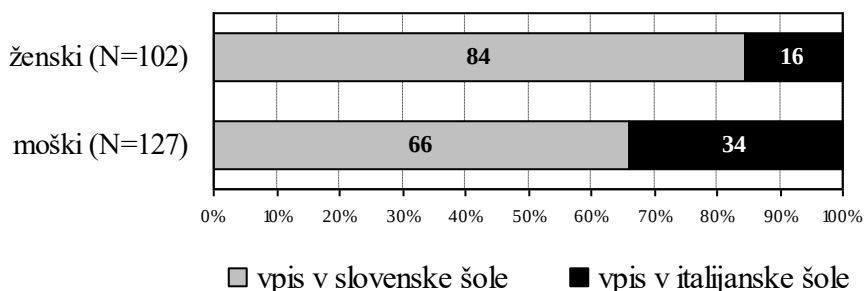
Grafikon 12: Dinamika izbire višješolskih smeri po jeziku šolanja

V zadnjem letu je bilo število vpisanih na italijanske višje šole najvišje. Če se omejimo na zadnja tri leta, opazimo, da se je to število višalo iz leta v leto. Predvpisi za šolsko leto 2005/2006 pa kažejo na občuten porast vpisov v šole s slovenskim učnim jezikom (82 %), ki dosegajo celo nivo izpred treh let.

Izredno pomenljivi so podatki po spolu. Na italijanske višje srednje šole se je vpisalo 34 % fantov in 16 % deklet, kar pomeni, da je delež deklet za več kot polovico manjši (*Grafikon 13*).

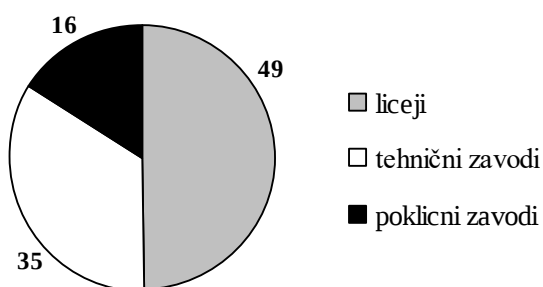
Grafikon 13: Izbira višješolskih smeri po jeziku šolanja in spolu

b) po vrsti študija

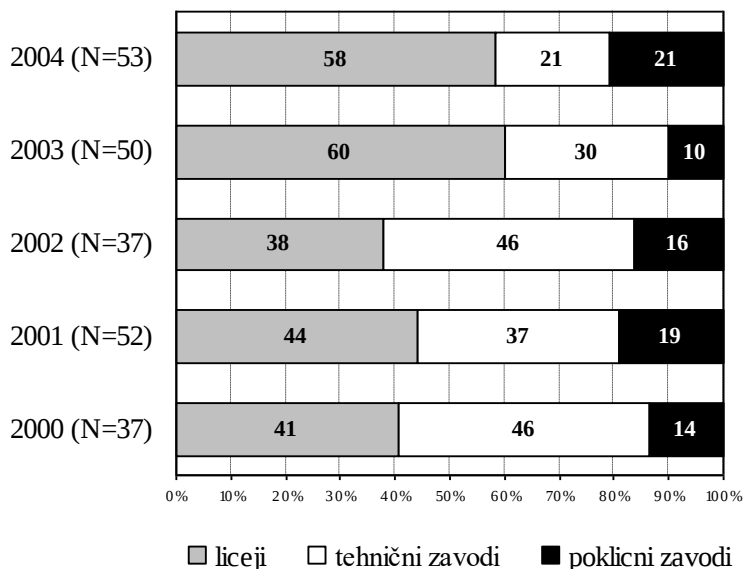
Pri nadaljnji analizi izbire višješolskih smeri navajamo podatke o vpisih po vrsti izbranega študija. Skoraj polovica (49 %) anketiranih goriških nižješolcev se je v zadnjih petih letih odločala za liceje, nekaj več kot tretjina (35 %) se je vpisalo na tehnične zavode, poklicne zavode pa je izbrala dobra polovica manj (16 %) (*Grafikon 14*). Podatek se ujema s splošnim državnim trendom, po katerem se v Italiji v zadnjih letih viša število vpisanih v liceje, tehnični in poklicni zavodi pa doživljajo splošen osip.

Grafikon 14: Tipologija višješolskih smeri po vrsti študija v % (N=229)

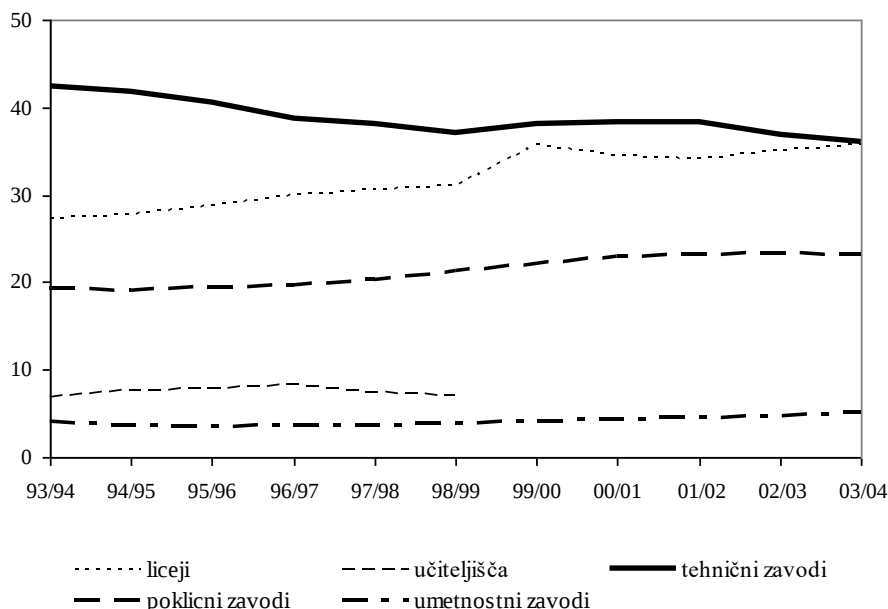
Grafikon 15 potrjuje hipotezo, postavljeno v zgornjem odstavku. Število vpisanih v liceje se je v zadnjih petih letih povečalo, pri tem pa so utrpeli največjo škodo tehnični zavodi, ki so izgubili več kot polovico vpisanih (od 46 na 21 %). Delež študirajočih na poklicnih zavodih pa niha in dosega v letu 2004 dobro petino (21 %) vpisanih, tako kot tehnični zavodi.

Grafikon 15: Dinamika izbire višješolskih smeri po vrsti študija

Grafikon 16 potrjuje, da se je višje število učencev iz dežele Furlanije-Julijske krajine v zadnjih letih raje odločalo za liceje kot pa za tehnične zavode. V zadnjih desetih letih so tehnične šole izgubile 7 % vpisanih, liceji pa so približno 10 % pridobili.

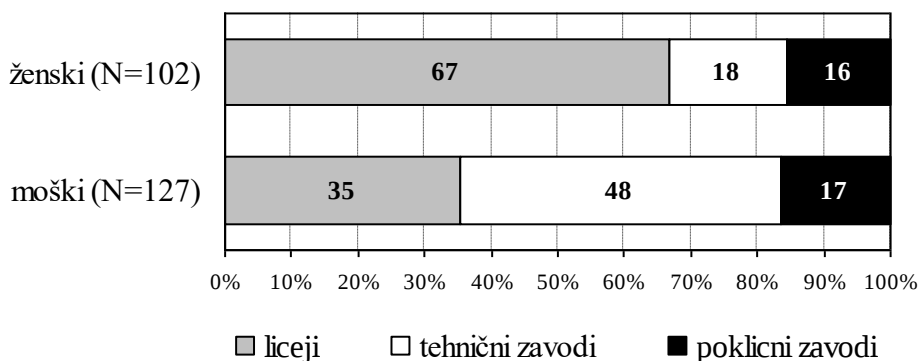
Grafikon 16: Dinamika vpisov v višje srednje šole v deželi FJk v obdobju 1993-2003 po vrsti študija v %

Vir: *Compendio statistico – Regione F-VG*

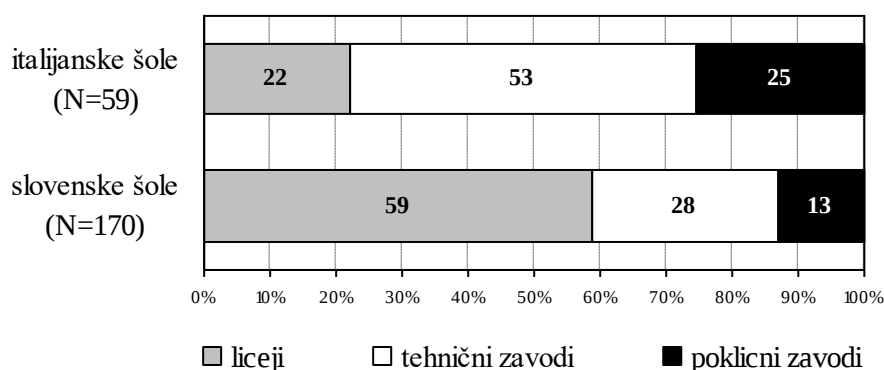
Če se povrnemo na anketirano skupino, so razlike med izbirami moških in žensk statistično pomembne (Grafikon 17). Fantje so v zadnjih petih letih privilegirali predvsem tehnične zavode, v katere se je vpisala skoraj polovica (48 %); liceje je izbrala dobra tretjina (35 %) fantov, polovica manj (17 %) pa se je odločila za vpis na poklicne zavode. Dve tretjini deklet sta se vpisali v liceje (67 %), preostala tretjina pa se je skoraj v enaki meri odločila za tehnične in poklicne zavode (18 oziroma 16 %).

Grafikon 17: Izbira višješolskih smeri po vrsti šole in spolu

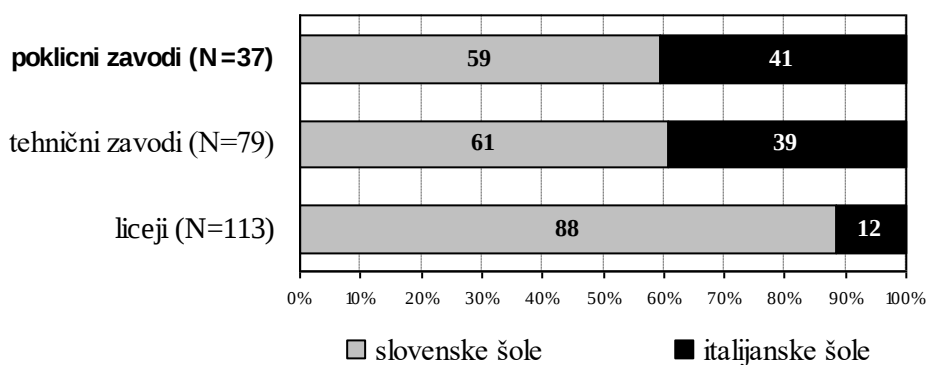
Izbira višješolske smeri po vrsti šole in po jeziku šolanja kaže statistično pomembne razlike. Nekaj več kot polovica (53 %) učencev, ki so v zadnjih petih letih izbrali italijanske višje srednje šole, se je vpisalo na tehnične zavode, preostali pa so skoraj v enaki meri izbrali poklicne zavode (25 %) in liceje (22 %). Učenci, ki so nadaljevali šolanje v slovenskem jeziku, so se večinoma vpisali na liceje (59 %), v manjši meri na tehnične zavode (28 %), najmanj pa na poklicne zavode (13 %) (*Grafikon 18*).

Grafikon 18: Izbira vrste šole po jeziku šolanja

Če vpise analiziramo po tipologiji šol, ugotovimo, da je 88 % licejcev vpisanih v šole s slovenskim učnim jezikom, približno 40 % učencev, ki so izbrali poklicne in tehnične zavode, pa se šola na italijanskih višjih srednjih šolah (*Grafikon 19*).

Grafikon 19: Jezik šolanja po vrsti šole

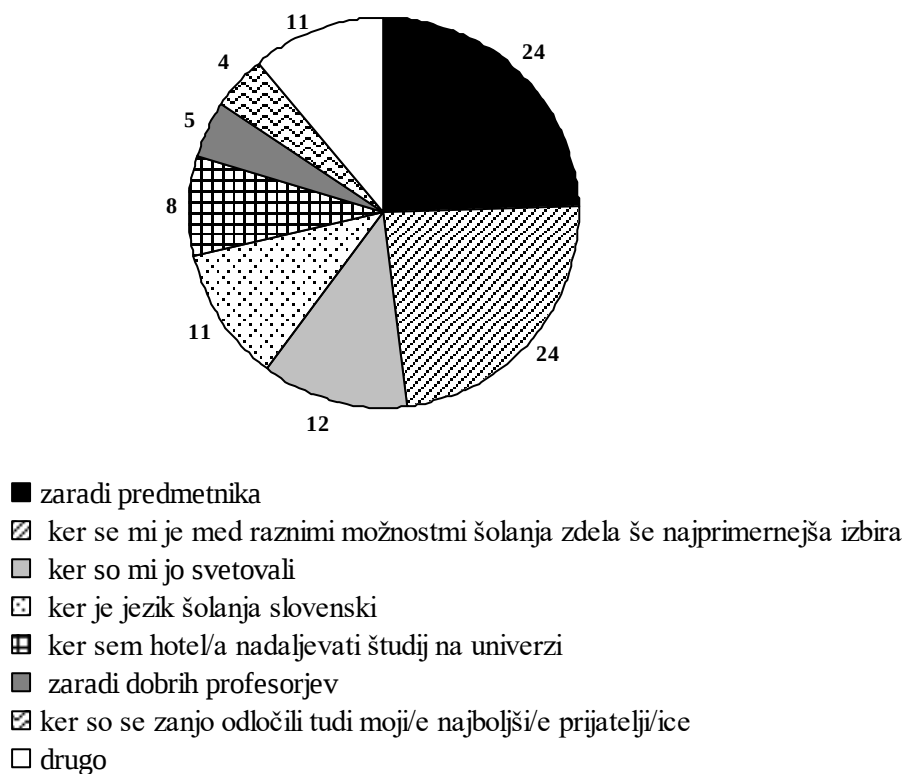
8. Razlogi za izbiro

Učence in starše smo povprašali po razlogih za izbiro višješolske smeri. Anketiranci so lahko izbrali največ 3 med navedenimi odgovori. Skupno smo dobili 581 odgovorov pri učencih in 542 pri njihovih starših; kot pri prejšnjih vprašanjih so starši

odgovarjali za vsakega otroka posebej. Ob tem je treba poudariti, da so starši navajali odgovore glede na lastno interpretacijo motivacije otrok za izbiro. Če so starši mislili, da sta sin ali hči izbrala višjo srednjo šolo zaradi predmetnika, so navedli omenjeni razlog.

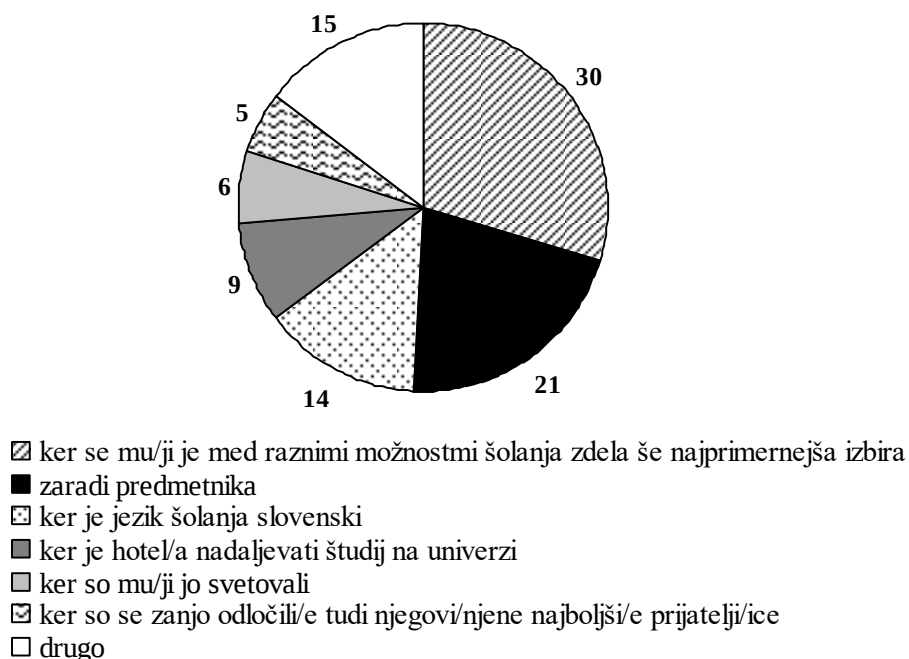
S skoraj četrtino (24 %) glasov si prvo mesto na lestvici učencev delita razloga »zaradi predmetnika« oz. »ker se mi je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša« (*Grafikon 20*). Polovico manj (12 %) učencev je navedlo razlog »ker so mi jo svetovali«, dobra desetina (11 %) pa »ker je jezik šolanja slovenski«. Na petem mestu je razlog »ker sem hotel/a nadaljevati študij na univerzi« z 8 %, na šestem mestu pa razlog »zaradi dobrih profesorjev« s 5 %. Sedmo mesto zaseda razlog »ker so se zanjo odločili/e tudi moji/e najboljši/e prijatelji/ice« s 4 %. Pod »drugo« sodijo razlogi, ki kažejo deleže, manjše od 5 %, in sicer: »ker je jezik šolanja italijanski« (18 odgovorov), »ker so tako želeli starši« (13), »zaradi nekaterih prednosti (proste sobote, manj ur...)« (10), »zaradi njene velike popularnosti« (9), »ker so razredi številčnejši« (3), drugo (11).

Grafikon 20: Razlogi za izbiro višješolske smeri v %
- odgovori učencev -

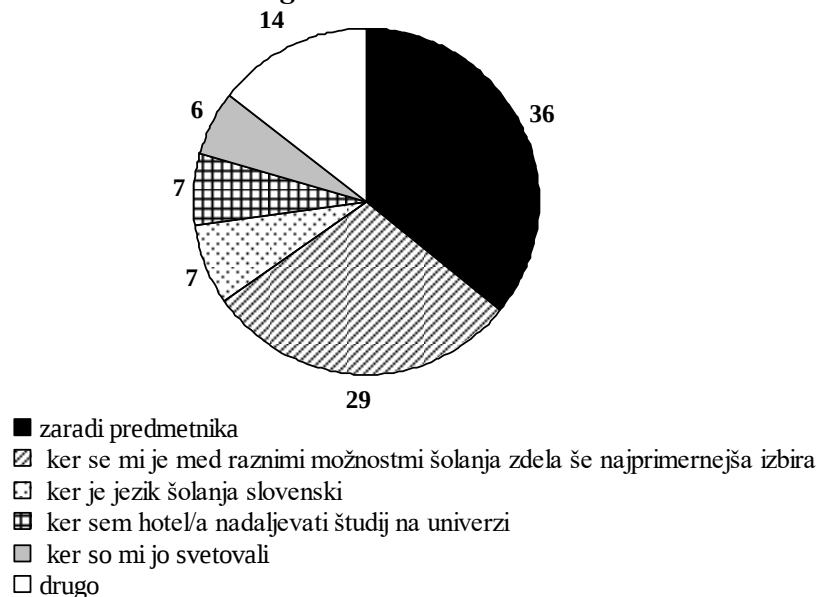
Največ staršev (30 %) misli, da je njihov sin oz. hči izbral/a višjo srednjo šolo, »ker se mu/ji je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša«. Na drugem mestu je razlog »zaradi predmetnika«, ki ga je navedla dobra petina (21 %) anketiranih staršev, tretje mesto pa s 14 % glasov zaseda razlog »ker je jezik šolanja slovenski«. Manjši so deleži razlogov »ker je hotel/a nadaljevati študij na univerzi« (9 %), »ker so mu/ji jo svetovali« (6 %) in »ker so se zanjo odločili/e tudi njegovi/njene najboljši/e prijatelji/ice« (5 %). Odgovorov, ki imajo manj kot 5-odstotne deleže, je skupno 15 %: »ker smo mi tako želeli« (20 odgovorov), »zaradi dobrih profesorjev« (14), »zaradi velike popularnosti šole« (7), »ker je jezik šolanja italijanski« (6), »ker so razredi številčnejši« (6), drugo (33) (*Grafikon 21*).

Grafikon 21: Razlogi za izbiro višješolske smeri v %
- odgovori staršev -

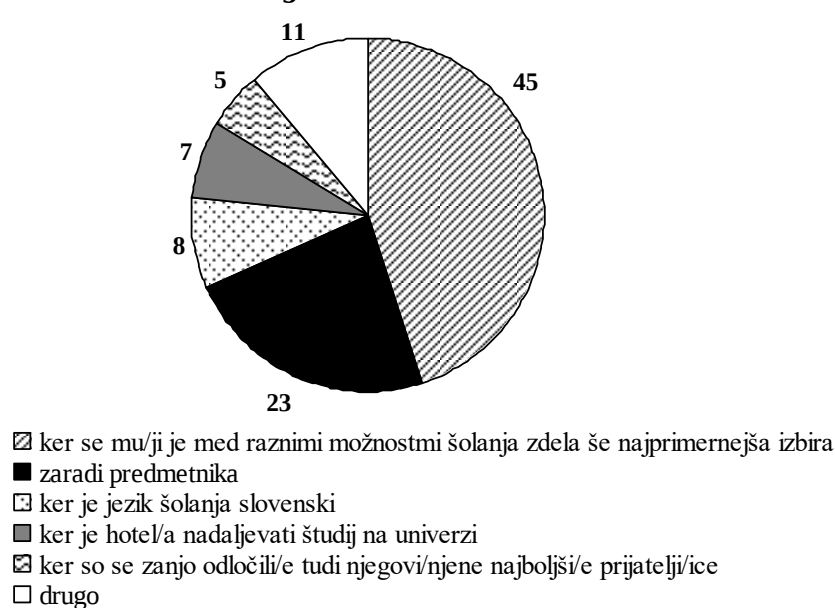
Potem ko so učenci in starši navedli razne razloge, smo jih vprašali, kateri razlog med navedenimi imajo za odločilnega. Iz *grafikona 22* lahko takoj ugotovimo, da je za učence najpomembnejši razlog za izbiro predmetnik, saj se je zanj opredelilo kar 36 % anketiranih. Na drugem mestu je razlog »ker se mi je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša« (29 %), nekoliko odmaknjeno tretje mesto pa si z 7 % odgovorov delita razloga »ker je jezik šolanja slovenski« in »ker sem hotel/a nadaljevati študij na univerzi«. 6 % učencev je pri izbiri sledilo nasvetom, 14 % pa je dalo razne druge odgovore.

Grafikon 22: Glavni razlog za izbiro višješolske smeri v %
- odgovori učencev -

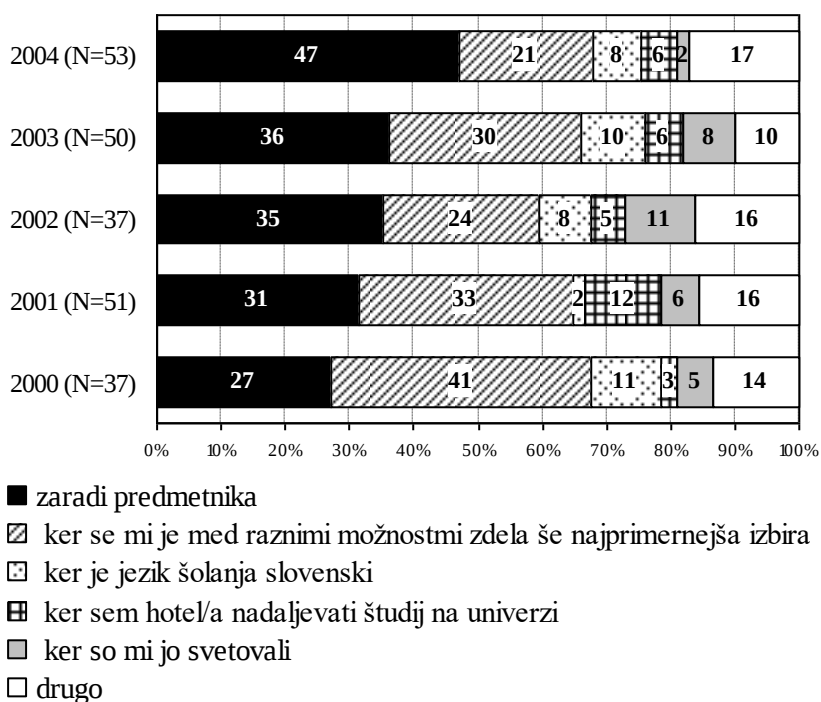
Največ, natančneje 45 % staršev, misli, da so njihovi sinovi in hčere izbrali višjo srednjo šolo v prvi vrsti, »ker se mu/ji je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša«. Na drugem mestu je predmetnik, za katerega se je odločilo skoraj polovico manj staršev (23 %), na nekoliko odmaknjenem tretjem mestu je slovenski učni jezik (8 %), na četrtem pa nadaljevanje študija na univerzi (7 %). 5 % staršev je navedlo razlog »ker so se zanjo odločili/e tudi njegovi/njene najboljši/e prijatelji/ice«, 11 % pa razne druge razloge (Grafikon 23).

Grafikon 23: Glavni razlog za izbiro višješolske smeri v %
- odgovori staršev -

Iz *grafikona 24* je jasno, kako se je pomembnost razlogov spremenila v zadnjih petih letih. Pri učencih je takoj opazno, da postaja predmetnik iz leta v leto pomembnejši. Leta 2000 se je za predmetnik kot odločilni razlog opredelilo 27 % učencev, leta 2004 pa že 47 %, kar predstavlja skoraj polovico takratnih »malih maturantov«. Obratno sorazmeren predmetniku je v zadnjih petih letih trend pri razlogu »ker se mi je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša«, katerega delež je bil leta 2000 41-odstoten, štiri leta kasneje pa za polovico manjši, natančneje 21 %. Pri slovenskem jeziku šolanja kot odločilnem razlogu ni tako jasne dinamike v analiziranem obdobju. Zanj se je v obravnavanem petletju opredelilo od 8 do 11 % anketiranih, z izjemo leta 2001, ko ga je navedlo samo 2 % učencev. Rahla nihanja kažeta tudi razloga »nasvet« in »univerzitetni študij«.

Grafikon 24: Dinamika glavnega razloga za izbiro višješolske smeri
- odgovori učencev -

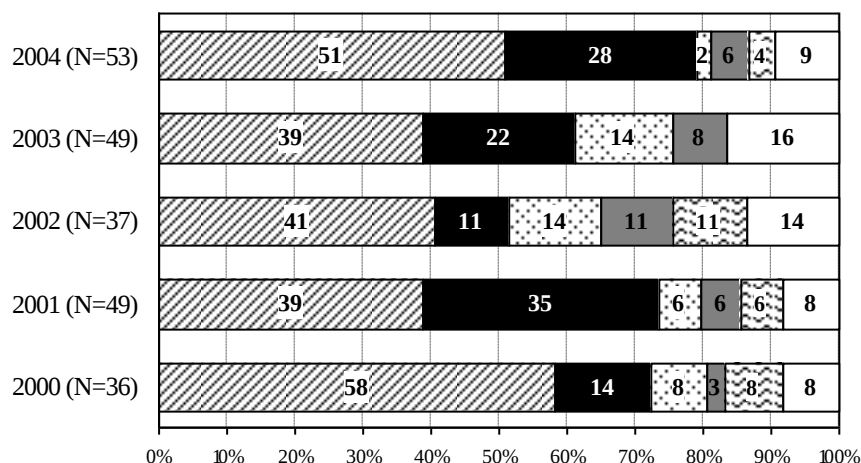

Pri starših ni tako jasne dinamike kot pri učencih. Izbira višješolske smeri zaradi primernosti je v vseh letih najpogostejša; v letih 2000 in 2004 je zbrala več kot polovico odgovorov staršev, v letih 2001, 2002 in 2003 pa se suka okoli 40 %. Predmetnik kot odločilni razlog kaže dokaj izrazita nihanja v petletnem obdobju. Leta 2000 naj bi po mnenju staršev bil predmetnik odločilen le v 14 % primerov, leto kasneje

pa v kar 35 %. V vseh letih je bil predmetnik na drugem mestu po pomembnosti, razen leta 2002, ko je zbral le 11 % odgovorov staršev, ki so privilegirali druge razloge, v prvi vrsti slovenski učni jezik (14 %). Zanimiv je podatek, da sta v zadnjem letu (2004) le 2 % staršev navedla kot razlog šolanje v slovenskem jeziku. Težko je označiti jasno dinamiko tega razloga, vendar je neizpodbiten podatek o upadu pomembnosti v zadnjem letu, ko se je veliko število učencev vpisalo na italijanske višje srednje šole. Trendi preostalih razlogov kažejo v splošnem rahla nihanja. Mogoče bi še izpostavili, da v zadnjih dveh letih upadajo vpisi zaradi nadaljnega študija na univerzi, kar je v nasprotju s podatkom o številu vpisanih na liceje. Vedno višje število učencev izbira licejske smeri, starši pa očitno njihove izbire ne interpretirajo kot željo po nadaljevanju študija (Grafikon 25).

Razlike, ki smo jih izpostavili, so statistično pomembne.

**Grafikon 25: Dinamika glavnega razloga za izbiro višješolske smeri
- odgovori staršev -**

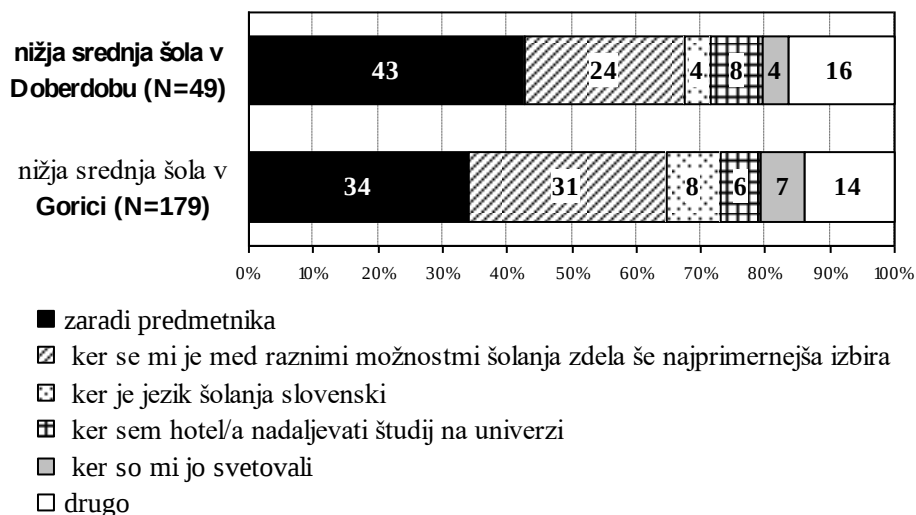

- ☒ ker se mu/ji je med raznimi možnostmi zdela še najprimernejša izbira
- ☒ zaradi predmetnika
- ☐ ker je jezik šolanja slovenski
- ☐ ker je hotel/a nadaljevati študij na univerzi
- ☒ ker so se zanjo odločili/e tudi njegovi/njene najboljši/e prijatelji/ice
- ☐ drugo

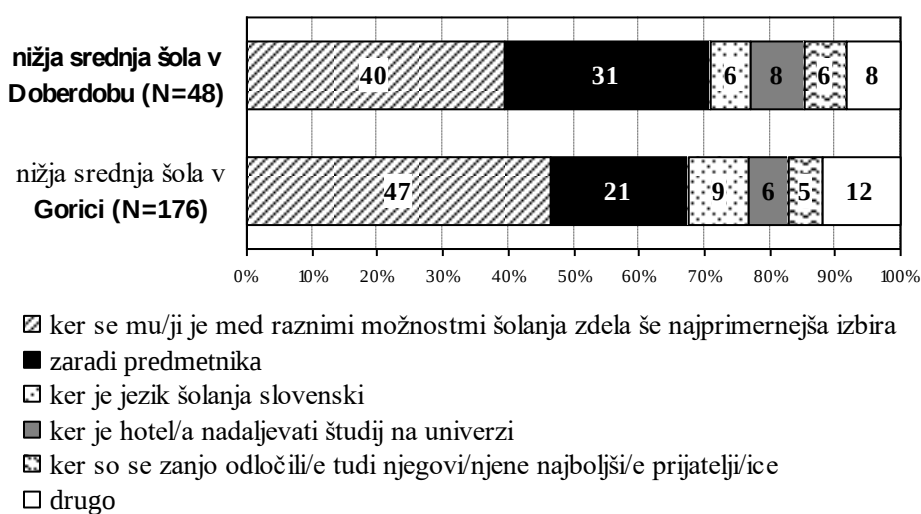
Iz primerjave med goriškimi in doberdobskimi učenci oz. starši izhaja sledeča ugotovitev: medtem ko se odgovori goriških učencev in staršev v glavnem ne razlikujejo od povprečne razporeditve, odgovori doberdobskih izraziteje poudarjajo predmetnik (43 % učenci, 31 % starši) (Grafikona 26).

Grafikona 26: Glavni razlog za izbiro višješolske smeri in kraj nižje srednje šole

Odgovori učencev

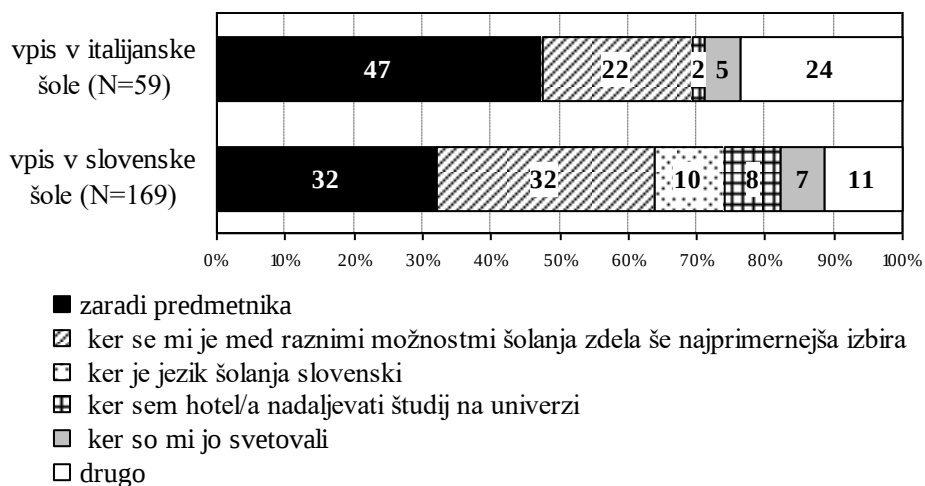
Odgovori staršev

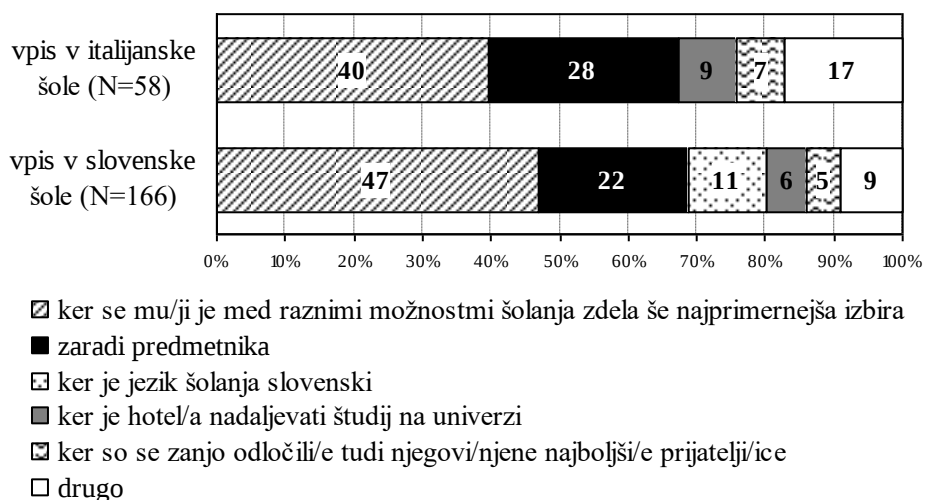
V grafikoni 27 so odgovori analizirani po učnem jeziku višješolske smeri. Kljub nekaterim razlikam se razporeditev odgovorov učencev glede izbire slovenskih šol ne odmika preveč od povprečne; pri izbiri italijanskih šol pa izstopajo predmetnik (47 %) in posebni razlogi (24 %). Med temi prevladujeta razloga »ker je učni jezik italijanski« (5 odgovorov od skupnih 14) in »ker so tako želeli starši« (4 odgovori).

Grafikona 27: Glavni razlog za izbiro višješolske smeri po jeziku šolanja

Odgovori učencev

Odgovori staršev

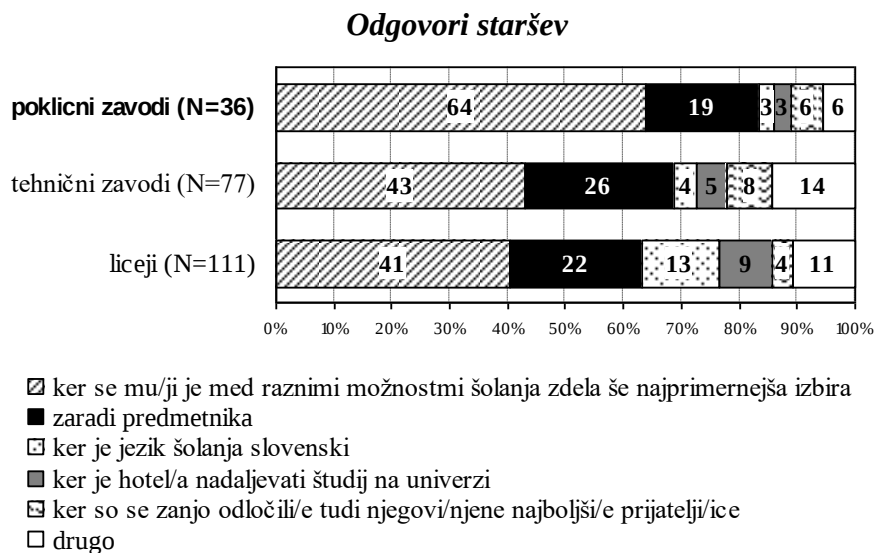
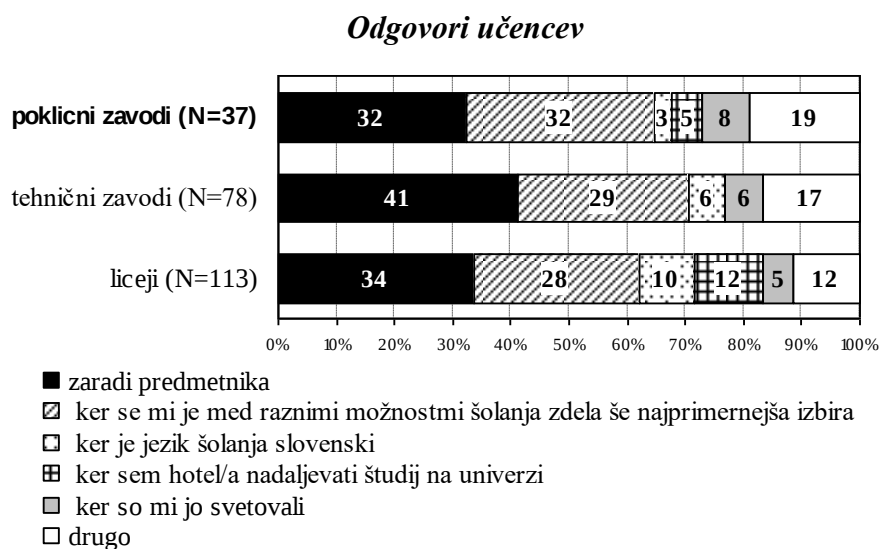

Tudi za starše velja ugotovitev, da se odgovori pri odločitvi za slovenske šole ne odmikajo od povprečne razporeditve in da prevladujejo med razlogi za vpis na italijanske šole predmetnik (28 %) in druge motivacije (17 %). Nasprotno kot pri učencih pa italijanski jezik za starše pri vpisu na italijanske višje šole ni odločilen, saj ga nobeden od anketiranih ne omenja. V postavki »drugo« ni nobenega razloga, ki bi posebno izstopal.

Analiza odgovorov po vrsti višješolskega študija kaže statistično pomembne razlike med posameznimi šolami in tudi med učenci in starši (Grafikona 28).

Učenci, ki so izbrali licej, so v večji meri omenjali vpis na univerzo (12 %), tisti, ki so izbrali tehnične zavode, predmetnik (41 %); dijaki poklicnih zavodov pa so v nadpovprečni meri navajali kot glavni razlog druge motivacije (nasvet, želja staršev ipd.) (19 %).

Grafikona 28: Glavni razlog za izbiro višješolske smeri po vrsti višješolskega študija

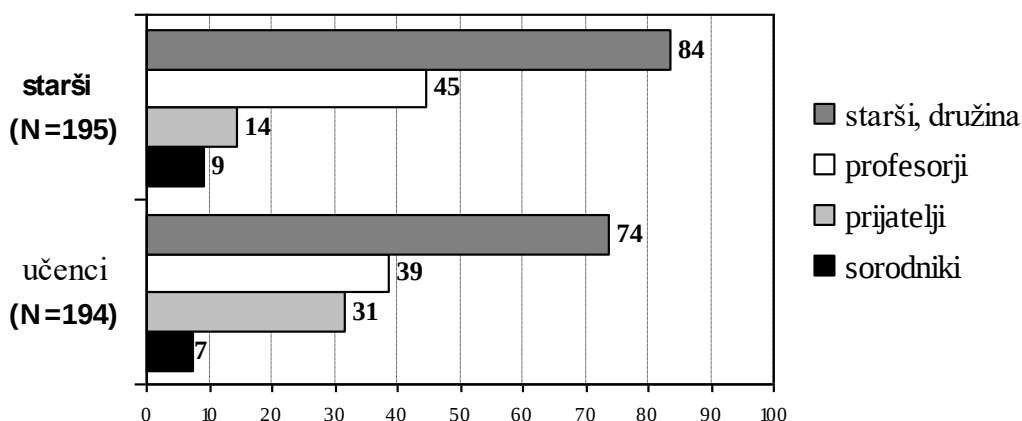
Starši licejcev so v večji meri prepričani, da je njihov otrok izbral šolo zaradi slovenskega učnega jezika (13 %), starši bodočih tehnikov podčrtujejo pomen predmetnika (26 %) in vpliv prijateljev (8 %); pri starših učencev, vpisanih na poklicne zavode, pa je razlog »ker se mi je med raznimi možnostmi zdela še najprimernejša« zelo prisoten (64 %).

9. Pomoč pri izbiri višješolske smeri in vpliv drugih nanjo

Anketirane smo povprašali, ali je kateri od navedenih osebkov pomagal pri ocenjevanju raznih možnosti za vpis na višjo šolo. 84 % učencev in 86 % staršev je na vprašanje odgovorilo pritrdilno.

Za učence, ki so bili deležni pomoči pri ocenjevanju raznih možnosti nadaljnjega šolanja, je razporeditev osebkov naslednja: starše in družino je navedlo skoraj tri četrtine (74 %) anketiranih, profesorje približno polovica manj (39 %), prijatelje nekaj manj kot tretjina (31 %), sorodnike pa le redki učenci (7 %). Pri starših pa je razvrstitev naslednja: 84 % staršev je izjavilo, da so otroku pomagali oni sami oz. družina, približno polovica manj (45 %) je navedla profesorje, 14 % prijatelje in 9 % sorodnike. Da so starši oz. družina glavni osebki, ki pomagata učencu pri izbiri višje srednje šole, potrjujejo vsi anketirani. Zaporedji preostalih osebkov sta tudi enaki, le da so učenci pozornejši na pomoč prijateljev kot njihovi starši (*Grafikon 29*).

Grafikon 29: Osebki, ki so učencem pomagali pri ocenjevanju raznih možnosti pred vpisom na višjo srednjo šolo, v %

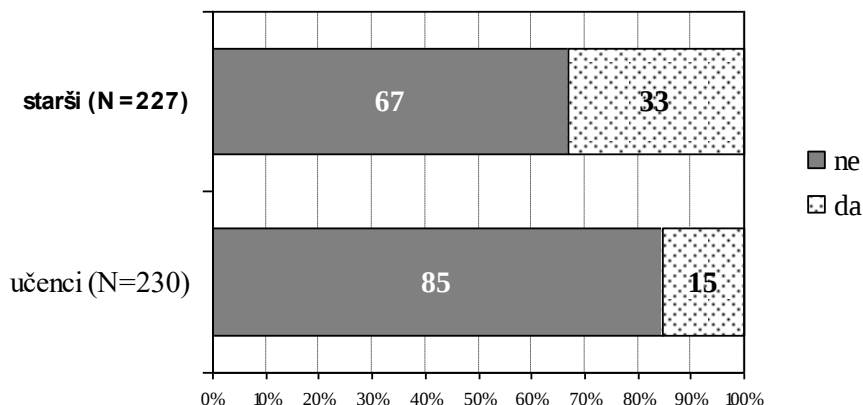

Dodatne analize navajajo naslednje statistično pomembne razlike: na pomoč profesorjev so v največji meri opozorili licejci (50 %), na pomoč sorodnikov pa dijaki tehničnih zavodov (14 %). Starši menijo, da so profesorji namenili več pomoči učencem, ki so se vpisali na slovenske višje srednje šole (52 %), kot tistim, ki so nadaljevali šolanje na italijanskih zavodih (24 %).

Anketirane smo nadalje vprašali, ali je kdo odločilno vplival na njihovo dokončno izbiro (*Grafikon 30*). Na vprašanje sta pritrdilno odgovorili tretjina staršev in približno polovica manj (15 %) učencev. Vplivali so v glavnem starši (66 % učenci,

80 % starši). Naj dodamo, da je bil leta 1997 delež goriških tretješolcev, ki so priznali vpliv drugih na izbiro višješolske smeri, četrtinski (26 %) (Bogatec, 1999), torej večji od tokratnega.

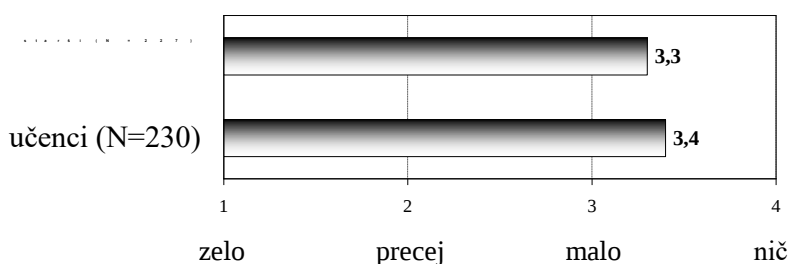
Grafikon 30: Vpliv drugih na dokončno izbiro višješolske smeri

10. Vpliv izobrazbe in poklica staršev na izbiro višješolske smeri

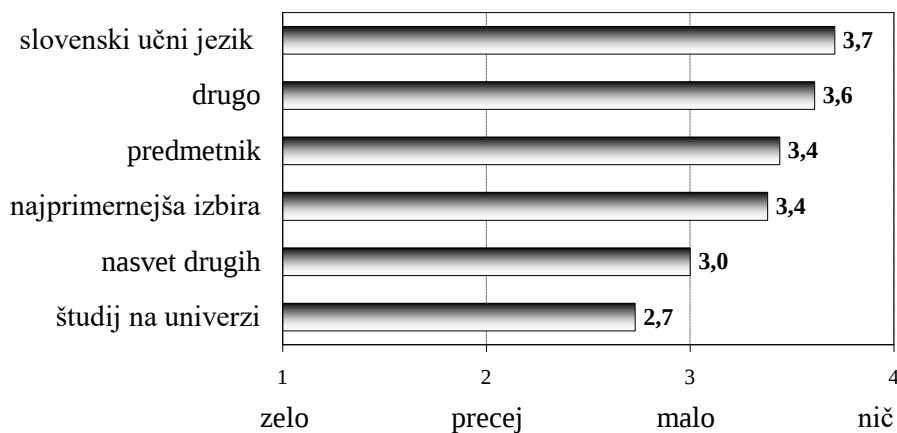
Iz prejšnjih raziskav o izbiri višješolske smeri je izhajalo, da obstaja povezava med izobrazbo staršev in izbiro višješolske smeri (Bogatec, 1999). Iz *Grafikona 31* je razvidno, da se anketirani tega ne zavedajo, saj so bili starši in učenci večinoma mnenja, da izobrazba staršev nima velikega vpliva na izbiro vrste nadaljnjega šolanja. Srednja vrednost odgovorov staršev je 3,3, učencev pa 3,4.

Grafikon 31: Vpliv izobrazbe staršev na izbiro višješolske smeri

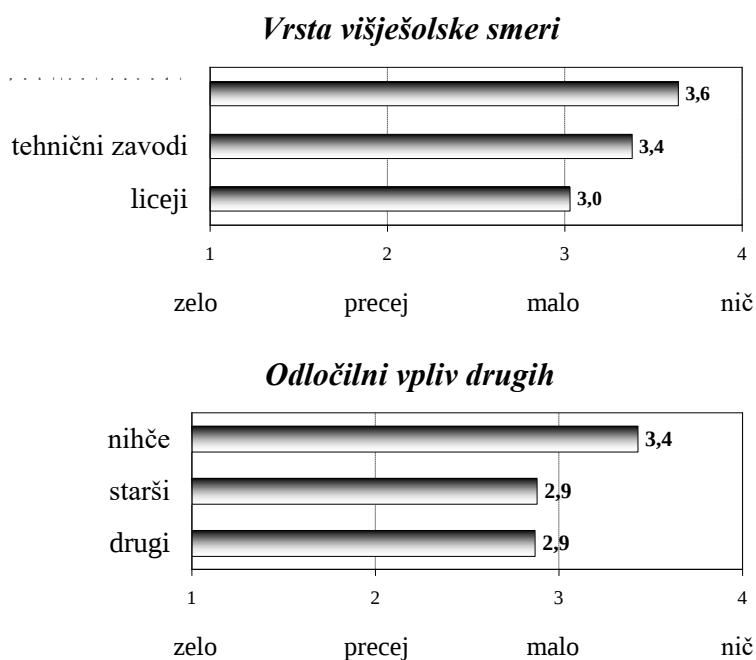
Razvrstitev odgovorov učencev po odločilnem razlogu za izbiro daje naslednje statistično pomembne razlike. Izobrazba staršev je v večji meri pogojevala tiste, ki so izbrali višjo srednjo šolo zaradi univerzitetnega študija (2,7) in ker so jim tako svetovali (3,0), v manjši meri one, ki so izbrali višješolsko smer zaradi predmetnika in ker se jim je zdela najprimernejša (3,4), najmanj pa učence, ki so navedli kot razlog slovenski učni jezik (3,7) (*Grafikon 32*).

Grafikon 32: Vpliv izobrazbe staršev na izbiro višješolske smeri po odločilnem razlogu za izbiro
- odgovori učencev -

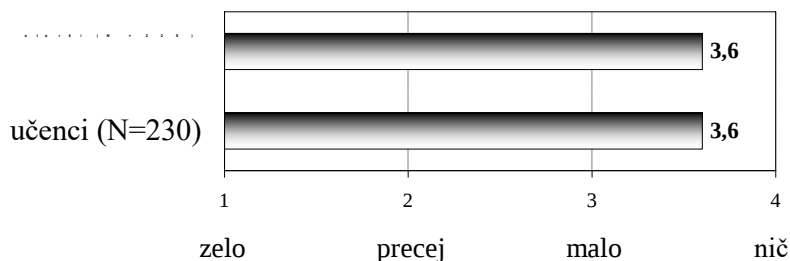
Odgovori staršev pa so statistično pomembni po tipologiji višje srednje šole in odločilnem vplivu drugih na izbiro višješolske smeri (Grafikona 33). Starši dijakov poklicnih zavodov pripisujejo izobrazbi staršev manjši vpliv (3,6) od tistih, ki imajo otroke na tehničnih zavodih (3,4) in licejih (3,0). Tudi za starše, ki so izjavili, da na njihove otroke ni nihče odločilno vplival pri izbiri višješolske smeri, ima izobrazba manjši pomen (3,4) kot za starše tistih otrok, na katere so pri izbiri nadaljnjega šolanja odločilno vplivali oni ali pa drugi osebk (2,9).

Grafikona 33: Vpliv izobrazbe staršev na izbiro višješolske smeri po vrsti višje srednje šole in odločilnem vplivu pri izbiri
- odgovori staršev -

Iz *grafikona 34* se razbere, da je zaznavanje vpliva, ki ga ima poklic staršev na izbiro višješolske smeri, še manjše kot pri izobrazbi. Srednja vrednost odgovorov učencev in staršev je bila 3,6, kar pomeni, da se oboji približujejo vrednosti »nič«.

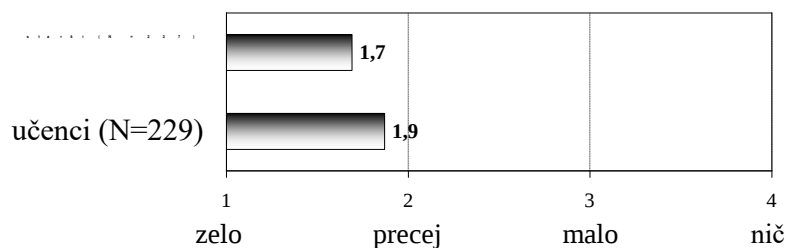
Grafikon 34: Vpliv poklica staršev na izbiro višješolske smeri

11. Stopnja prepričanosti v izbiro ob vpisu v višjo srednjo šolo

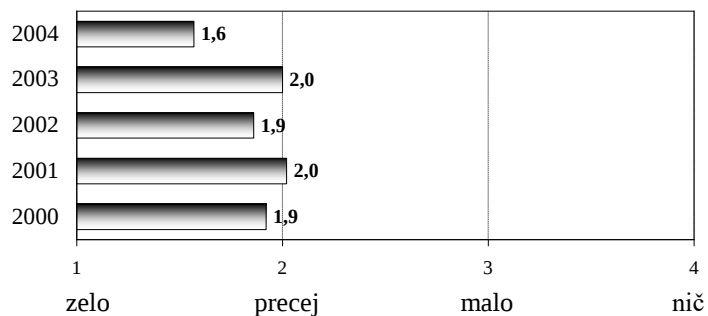
Stopnja prepričanosti v izbiro nadaljnega šolanja je bila pri anketiranih dokaj visoka (učenci 1,9, starši 1,7) (*Grafikon 35*).

Grafikon 35: Stopnja prepričanosti v izbiro višješolske smeri

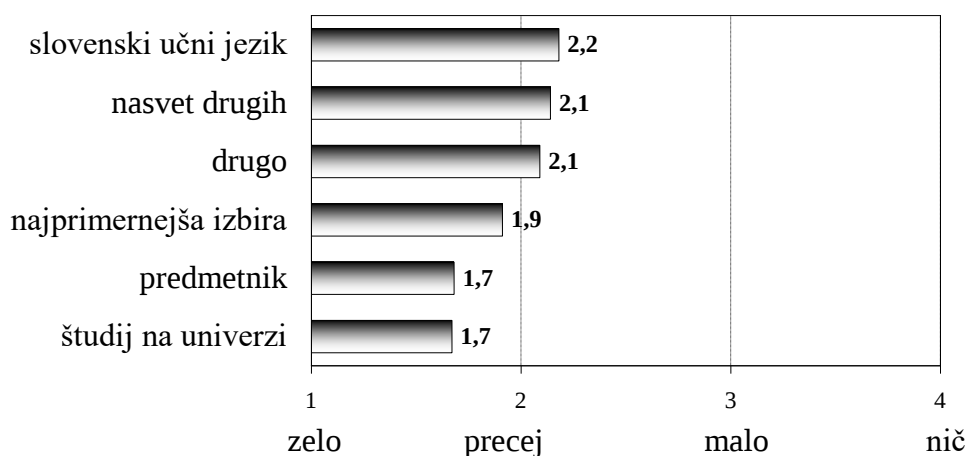
Če stopnjo prepričanosti učencev v izbiro analiziramo po letih, opazimo, da je najvišja (1,6) pri učencih, ki so komaj zaključili nižješolsko šolanje in ob izpolnjevanju anket višješolske izkušnje niso še doživeli. Pri dijakih, ki so obiskovali višjo srednjo šolo vsaj eno leto, pa je bila stopnja prepričanosti v izbiro nekoliko nižja in je nihala okoli vrednosti 1,95 (*Grafikon 36*).

Grafikon 36: Stopnja prepričanosti v izbiro višješolske smeri po letih zaključka nižješolskega šolanja - odgovori učencev -

Primerjava po odločilnem razlogu za izbiro višješolske smeri kaže statistično pomembne razlike. Učenci, ki so izbrali višjo srednjo šolo zaradi slovenskega učnega jezika, so bili najmanj prepričani v pravilnost svoje izbire (2,2). Manj prepričani so bili tudi anketirani, ki so se vpisali na višjo srednjo šolo, ker so jim jo svetovali, in tisti, ki so navedli posebne razloge (2,1). Nekoliko višja pa je bila stopnja prepričanosti pri učencih, ki so nadaljevali študij na šoli, ki se jim je zdela najprimernejša (1,9). Tisti, ki so izbrali višješolski študij na podlagi predmetnika in zaradi nadaljevanja študija na univerzi, pa so izrazili najvišjo stopnjo prepričanosti (1,7) (Grafikon 37).

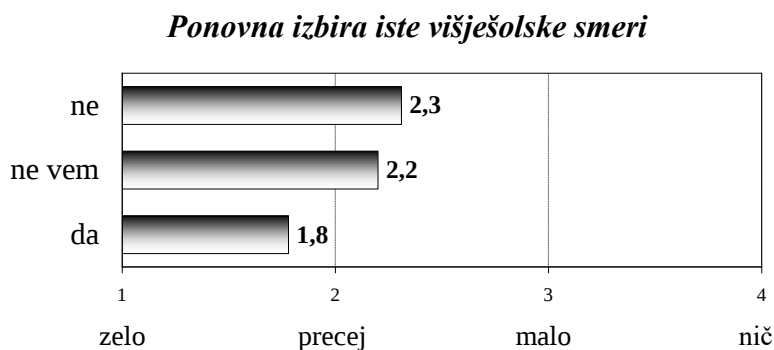
Grafikon 37: Stopnja prepričanosti v izbiro višješolske smeri po odločilnem razlogu za izbiro
- odgovori učencev -

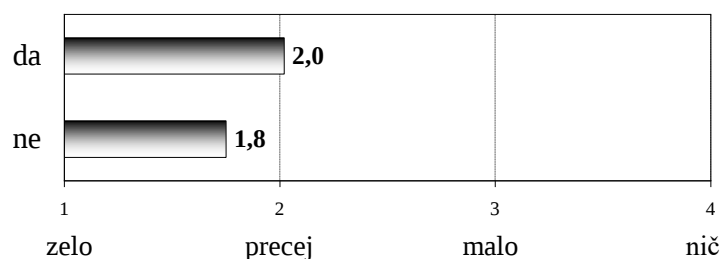
Statistično pomembne razlike daje tudi razvrstitev odgovorov učencev na vprašanje o ponovni izbiri iste višješolske smeri in o morebitni izbiri druge slovenske, če bi ta obstajala (Grafikona 38).

Učenci, ki bi ponovno izbrali isto višjo srednjo šolo, so bili pričakovano bolj prepričani (1,8) od tistih, ki ne vedo, ali bi izbiro ponovili (2,2), in od tistih, ki bi se vpisali drugam (2,3). Stopnja prepričanosti je bila nižja tudi pri učencih, ki bi nadaljevali šolanje na drugi šoli s slovenskim učnim jezikom (2,0), če bi ta obstajala, in višja pri tistih, ki si drugih slovenskih višješolskih smeri ne želijo posebno (1,8).

Grafikona 38: Stopnja prepričanosti v izbiro višješolske smeri glede na ponovno izbiro iste smeri in morebitno izbiro druge slovenske smeri, če bi ta obstajala
- odgovori učencev -

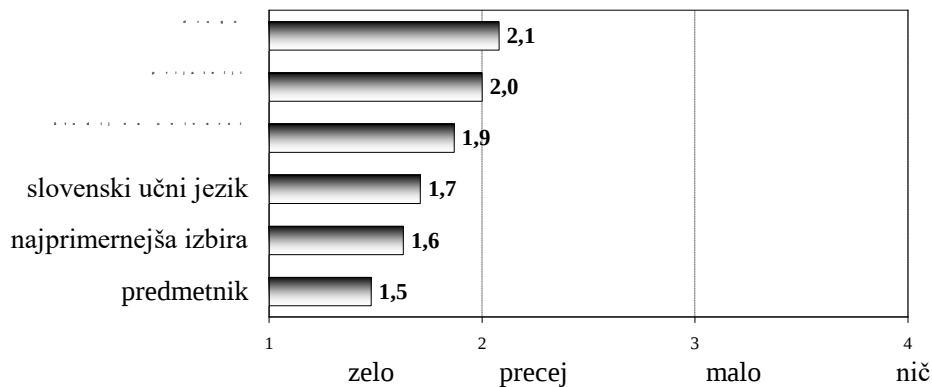

Morebitna izbira druge slovenske višješolske smeri, če bi ta obstajala

Tudi pri starših kaže razvrstitev šol po odločilnem razlogu za izbiro statistično pomembne razlike. Po mnenju staršev so bili najmanj prepričani v izbiro učenci, ki so se vpisali na višjo srednjo šolo zaradi posebnih razlogov (2,1), in tisti, ki so »sledili« izbiram prijateljev (2,0). Zanesljivejši so bili vpisi zaradi študija na univerzi (1,9), slovenskega učnega jezika (1,7) in občutka o najprimernejši izbiri (1,6). Najbolj prepričani pa so bili učenci, ki so izbrali smer šolanja zaradi predmetnika (1,5) (Grafikon 39).

Grafikon 39: Stopnja prepričanosti v izbiro višješolske smeri po odločilnem razlogu za izbiro
- odgovori staršev -

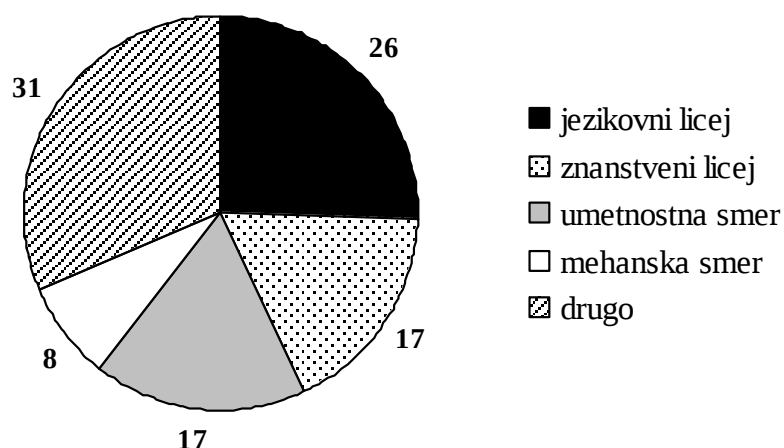
12. Kakšna bi bila izbira, če bi obstajale druge višješolske smeri v slovenščini

Na vprašanje »Če bi obstajale druge višješolske smeri s slovenskim učnim jezikom, bi izbral/a drugače« je pritrdilno odgovorilo 40 % od 217 učencev in 43 % od 205 staršev. Seveda so starši tudi pri tem odgovoru posredovali mnenje, ki naj bi ga imeli njihovi sinovi in hčere.

Dodatne analize kažejo, da občutijo potrebo po drugih slovenskih višješolskih smereh bolj dekleta (51 %) kot fantje (31 %), pri starših pa zlasti tisti, ki imajo otroke trenutno na italijanskih šolah (55 %). Primerjava z anketo iz leta 1997 ne kaže bistvenih sprememb: takratni delež učencev, ki so izrazili potrebo po drugih slovenskih višješolskih smereh, je bil 38-odstoten (Bogatec, 1999).

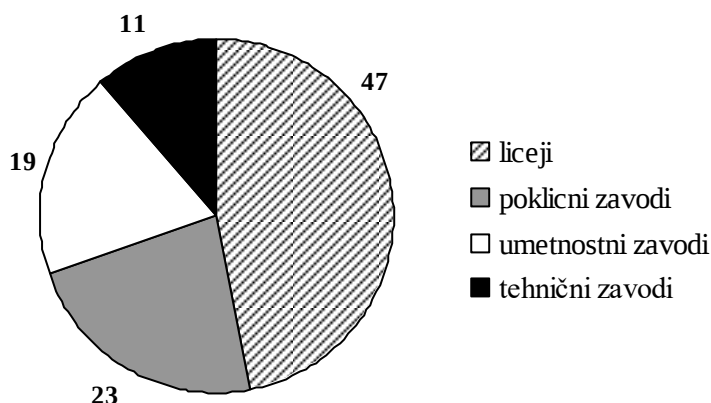
Iz *grafikona 40* so razvidne višješolske smeri, ki bi jih učenci izbrali, če bi te obstajale v slovenščini. Na prvem mestu je jezikovni licej, na katerega bi se vpisala dobra četrtina (26 %) učencev. Drugo mesto si delita znanstveni licej in umetnostna smer s 17 % navedb, tretje pa zaseda mehanska smer, za katero se je opredelilo 8 % anketiranih. Preostala slaba tretjina (31 %) učencev je v postavki »drugo« navedla pretežno poklicne šole za frizerke, kuharske šole in razne kmetijske smeri.

Grafikon 40: Druge zaželenе višješolske smeri v slovenščini v %

Če odgovore razporedimo po tipologiji višješolskih smeri, ugotovimo, da bi nekaj manj kot polovica učencev (47 %) izbrala licej, skoraj četrtina (23 %) poklicni zavod, 19 % bi se vpisalo na umetnostno šolo, 11 % pa na tehnično (*Grafikon 41*).

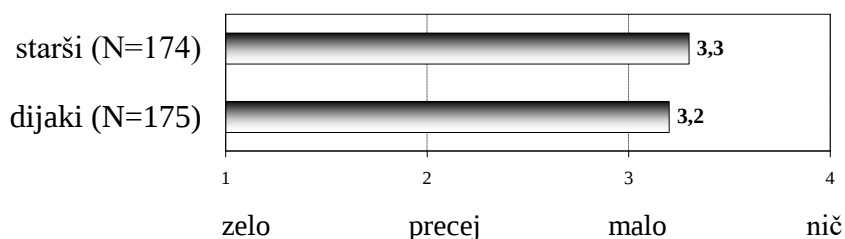
Grafikon 41: Druge zaželene višješolske smeri v slovenščini po tipologiji šol v %

13. Težave ob prehodu na višjo srednjo šolo

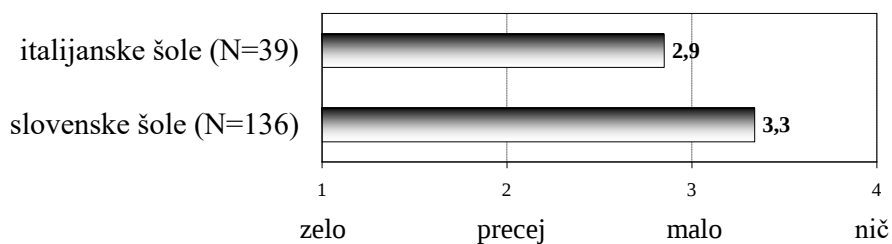
Dijake, ki že obiskujejo višjo srednjo šolo, in njihove starše smo povprašali, ali so imeli oz. opazili težave ob prehodu na višjo srednjo šolo. Kakor je razvidno iz *Grafikona 42*, je bila stopnja težavnosti po mnenju dijakov (3,2) in staršev (3,3) dokaj nizka.

Grafikon 42: Stopnja težavnosti ob prehodu na višjo srednjo šolo

Statistično pomembne razlike kaže primerjava po učnem jeziku višje srednje šole. Iz *Grafikona 43* je razvidno, da so imeli dijaki, ki so se vpisali v italijanske višje srednje šole, več težav (2,9) od tistih, ki so se vpisali v slovenske (3,3).

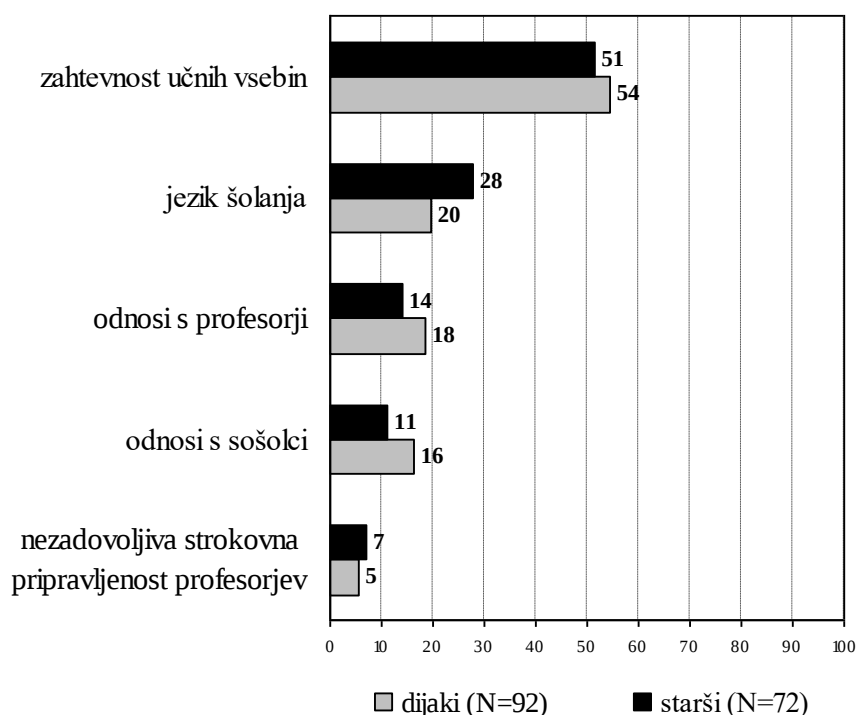
Grafikon 43: Stopnja težavnosti ob prehodu na višjo srednjo šolo po jeziku šolanja

Anketirane, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, smo zaprosili, naj med navedenimi izberejo tudi vrsto težav, ki so jih imeli. Odgovori dijakov in staršev se glede na lestvico težav in deležev navedb bistveno ne razlikujejo (*Grafikon 44*).

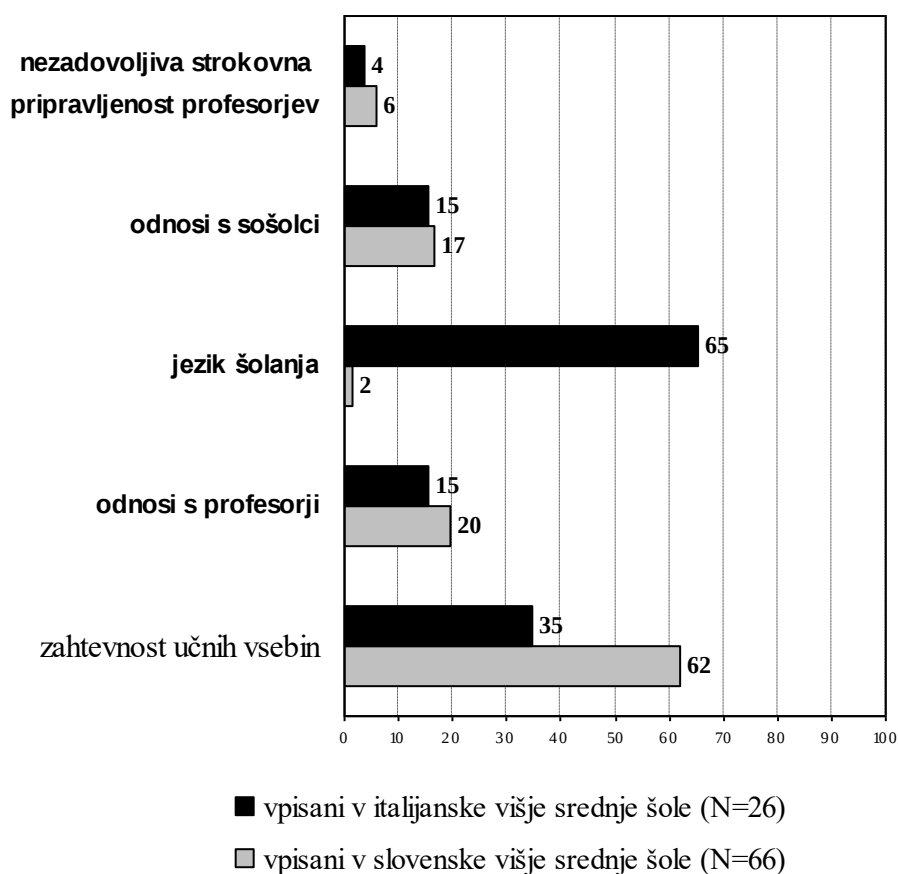
Na prvem mestu je zahtevnost učnih vsebin, ki sta jo navedli dobra polovica (51 %) staršev in nekaj več kot polovica (54 %) dijakov. Z opaznim zamikom sledi učni jezik z 28 % navedb staršev in petino navedb dijakov. Na težave v odnosih s profesorji je opozorilo 18 % dijakov in 14 % staršev, v odnosih s sošolci pa 16 % dijakov in 11 % staršev. Redki so starši (7 %) in dijaki (5 %), ki so navedli težave s strokovno pripravljenostjo profesorjev.

Grafikon 44: Vrsta težav ob prestopu na višjo srednjo šolo v %

Primerjava po jeziku šolanja je tudi v tem primeru statistično pomembna (*Grafikon 45*). Največja težava ob vpisu v italijanske šole je učni jezik, ki vrstnikom na slovenskih šolah ne povzroča težav. Navedli sta ga skoraj dve tretjini (65 %) vpisanih v italijanske zavode, za katere je bil prestop na višjo težaven. Vsebina učnih snovi je skoraj z istim deležem navedb (62 %) najpogostejša težava dijakov ob prehodu na slovenske višje srednje šole; z njo se spopada tudi dobra tretjina (35 %) višješolcev, ki nadaljujejo šolanje na italijanskih zavodih.

Grafikon 45: Vrsta težav ob prehodu na višjo srednjo šolo po jeziku šolanja v %

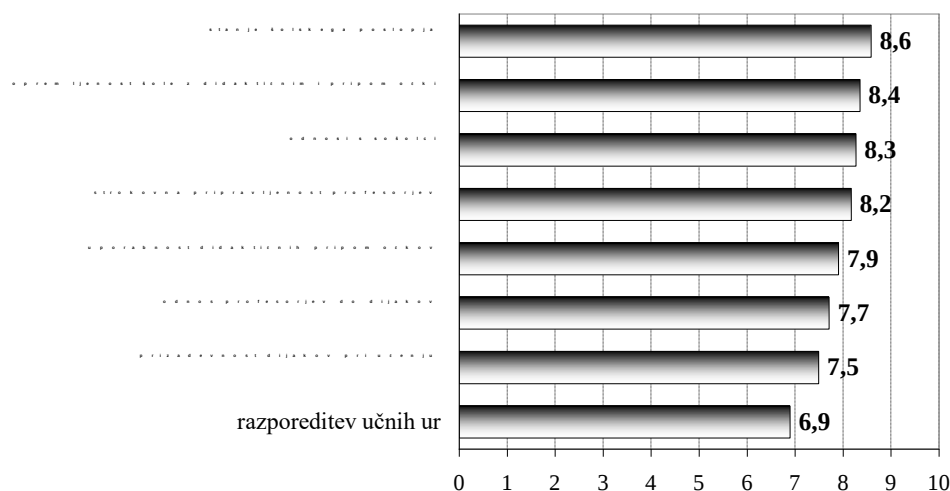
14. Ocena izkušnje na višji srednji šoli

Iste vidike, po katerih smo učence in starše povprašali pri oceni nižješolskega šolanja, smo anketiranim predstavili tudi za ocenitev višješolske izkušnje. Srednji oceni dijakov in staršev sta tokrat enaki (7,9) in lestvici, zlasti lestvica staršev, kaže manjše razlike med postavkami (*Grafikona 46*).

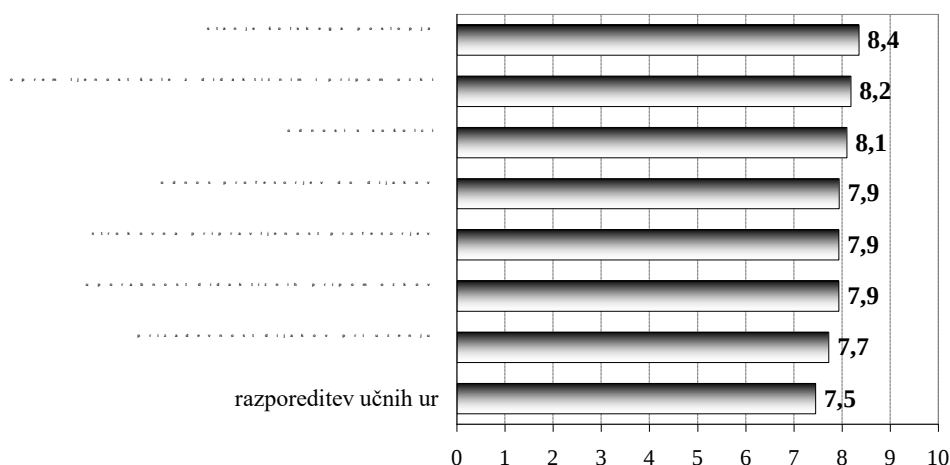
Starši in dijaki najbolj ocenjujejo stanje šolskega posloppja (dijaki 8,6, starši 8,4). Na drugem mestu je opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki (dijaki 8,4, starši 8,2), na tretjem pa odnos s sošolci (dijaki 8,3, starši 8,1). Pri dijakih nato sledijo strokovna pripravljenost profesorjev (8,2), uporabnost didaktičnih pripomočkov (7,9) in odnos profesorjev do dijakov (7,7), pri starših pa imajo trije navedeni vidiki isto srednjo oceno 7,9. Predzadnje mesto zaseda prizadevnost dijakov pri učenju (dijaki 7,5, starši 7,7), zadnje pa razporeditev učnih ur, s katero so zlasti dijaki posebno nezadovoljni (dijaki 6,9, starši 7,5).

Grafikona 46: Srednja ocena izkušnje na višji srednji šoli

Odgovori dijakov

Odgovori staršev

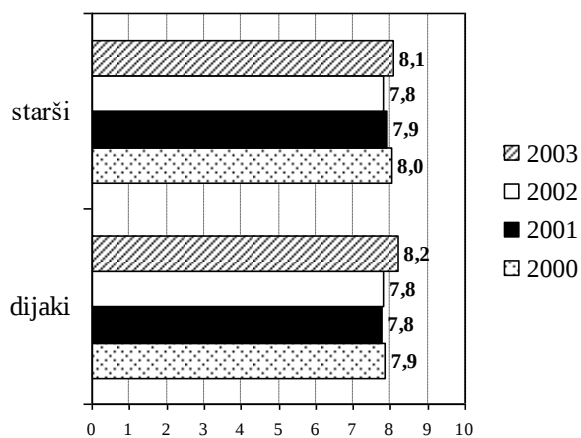
Natančnejše analize kažejo naslednje statistično pomembne razlike. Dekleta ocenjujejo svojo prizadevnost pri učenju bolje (8,0) kot fantje (7,0). Ne glede na spol so dijaki slovenskih šol prizadevnejši (7,0) od dijakov italijanskih (6,5). Vpisani v poklicne zavode se učenju posvečajo z večjo prizadevnostjo (7,9) od dijakov tehničnih zavodov (7,1) in celo licejcev (7,7). Prizadevnost svojih otrok pri učenju so najbolje ocenili starši licejcev (8,1), sledijo starši dijakov poklicnih zavodov (7,7), za njimi pa še starši vpisanih v tehnične smeri (7,2). Tokratna primerjava med dijaki in starši ne daje statistično pomembnih razlik, razen v primeru razporeditve učnih ur, s katero so dijaki (6,9 %) manj zadovoljni od staršev (7,5 %).

Primerjava po jeziku šolanja ne izpostavlja pri dijakih statistično pomembnih razlik, kar pomeni, da so dijaki slovenskih in italijanskih višjih srednjih šol enako zadovoljni.

Pri starših pa je ocena nekaterih vidikov šolanja na slovenskih šolah boljša od ocene šolanja na italijanskih: višjo oceno zaslužijo stanje šolskega poslopja (slovenske višje šole 8,6, italijanske višje šole 7,3), strokovna pripravljenost profesorjev (8,0 oz. 7,6), odnos profesorjev do dijakov (8,1 oz. 7,3), prizadevnost dijakov pri učenju (7,9 oz. 6,9) in odnosi s sošolci (8,3 oz. 7,5).

Iz *Grafikona 47* o dinamiki ocenjevanja izkušnje na višji srednji šoli razberemo, da so ocene višješolskega šolanja visoke v vseh štirih letih tako pri starših kot dijakih in da so nihanja zelo majhna. Starši in dijaki vsekakor ocenjujejo z višjimi ocenami leti 2000 in 2003, tj. izkušnjo po prvem letu višje srednje šole in po četrtem. Dijaki, ki obiskujejo drugi oziroma tretji razred višjih srednjih šol in so torej »sredi« višješolske izkušnje, ter njihovi starši so pri ocenjevanju za odtenek bolj kritični.

Grafikon 47: Dinamika ocenjevanja izkušnje na višji srednji šoli

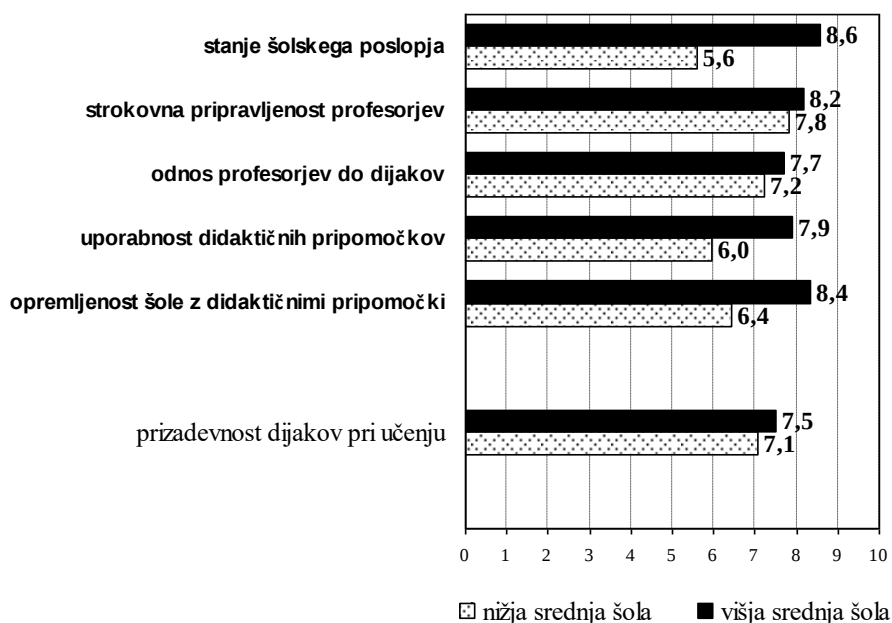
15. Primerjava nižješolske in višješolske izkušnje

Primerjava ocen šolanja na nižji in višji srednji šoli je pri anketiranih statistično pomembna pri postavkah, ki zadevajo po eni strani stanje šolskega poslopja in opremljenost z didaktičnimi pripomočki ter njihovo uporabnost, po drugi pa pripravljenost profesorjev in njihov odnos do dijakov. Pri dijakih se izkušnji šolanja razlikujeta tudi glede njihove prizadevnosti pri učenju. (*Grafikona 48*). Anketirane je v vseh obravnavanih vidikih bolj zadovoljila izkušnja na višji srednji šoli. Pri postavkah,

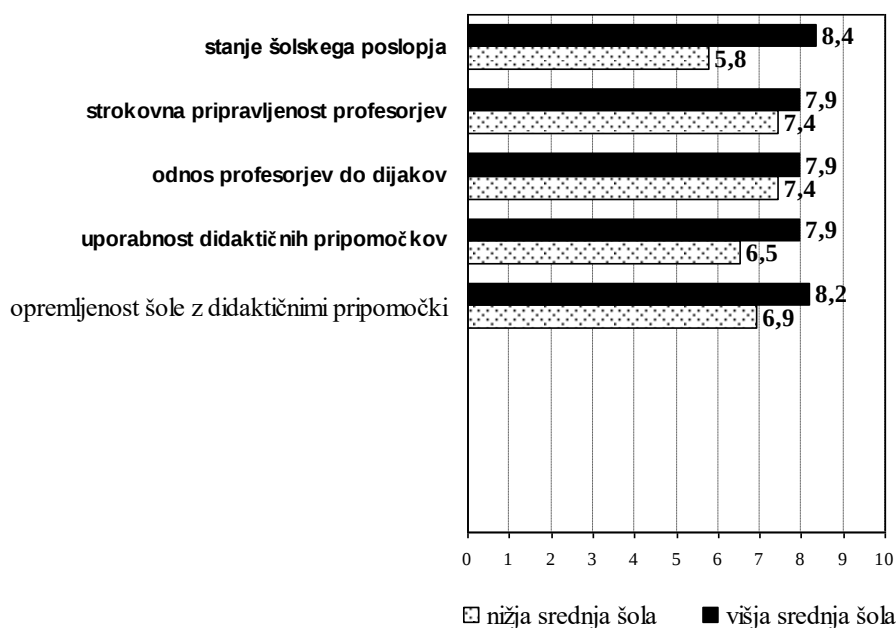
ki so vezane na poslopje in na opremljenost šolskih prostorov, je razlika med ocenami precejšnja. Naj opozorimo, da je v nekaterih primerih treba statistično pomembnost pripisati izrazitim odmikom od srednjih vrednosti bolj kot razlikam v srednjih vrednostih samih. Kakor smo sicer že omenili, so bile v nekaterih primerih razlike v ocenjevanju zelo izrazite.

Grafikona 48: Statistično pomembne razlike v izkušnji na nižji in višji srednji šoli

Odgovori dijakov

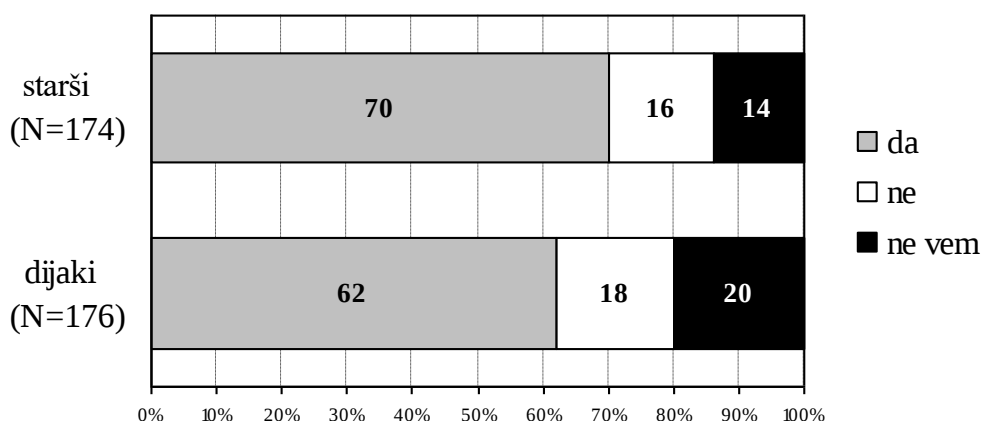
Odgovori staršev

16. Ponovna izbira iste višješolske smeri

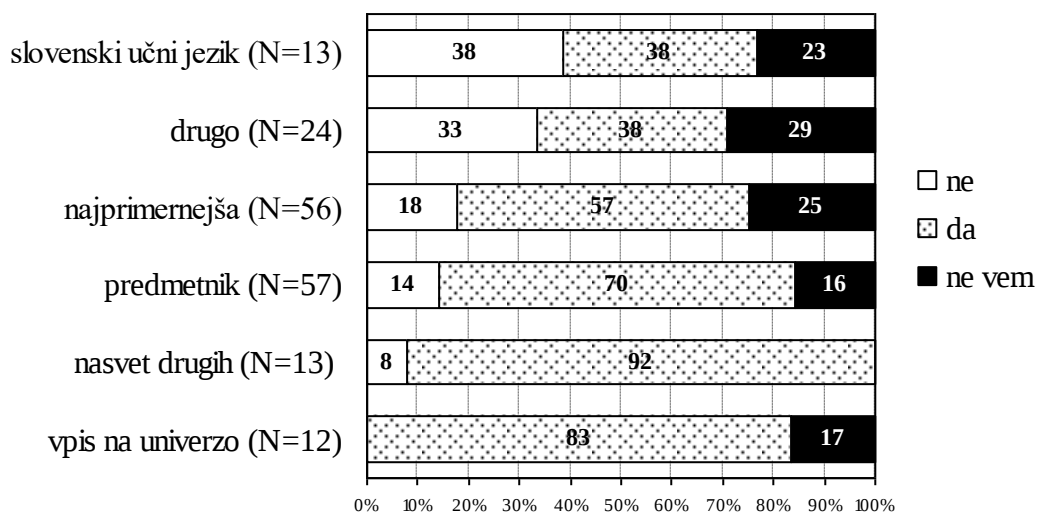
Na vprašanje »Ali bi ponovno izbral/a isto višješolsko smer?« je bil delež pritrdilnih odgovorov pri dijakih manjši (62 %) kot pri starših (70 %). Skoraj enak je delež staršev (16 %) in dijakov (18 %), ki ne bi izbrali iste smeri, na vprašanje pa ni vedelo odgovoriti 14 % staršev in petina dijakov (*Grafikon 49*).

Grafikon 49: Ponovna izbira iste višješolske smeri

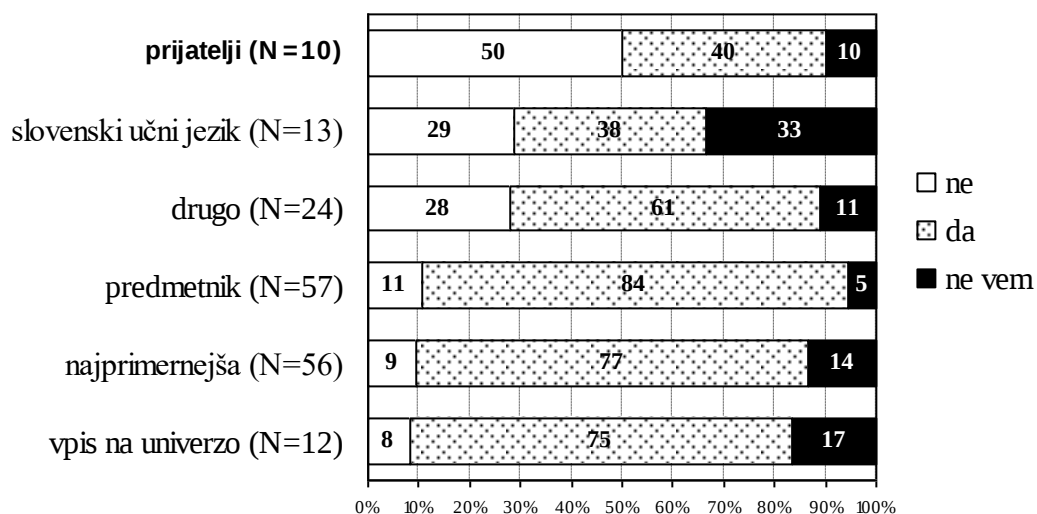
Statistično pomembne razlike zasledimo pri odgovorih dijakov na vprašanje o odločilnem razlogu za izbiro. Pri tistih, ki so višješolsko smer izbrali zaradi slovenskega učnega jezika, je delež odklonilnih odgovorov najvišji (38 %). Tretjinski je pri dijakih, ki so navedli posebne razloge, nekoliko manjši pa pri tistih, ki so višjo srednjo šolo izbrali zaradi »primernosti« (18 %) in zaradi predmetnika (14 %). Pri dijakih, ki so sledili nasvetu drugih, je odklonilnih odgovorov malo (8 %), nobenega pa ni pri dijakih, ki so višješolsko smer izbrali zaradi univerzitetnega študija. Največ pozitivnih odgovorov so dali dijaki, ki so izbrali višješolsko smer, ker so jim drugi tako svetovali (92 %). Pri anketiranih, ki so se vpisali na višjo srednjo šolo zaradi študija na univerzi (83 %) in zaradi predmetnika (70 %), je število teh odgovorov visoko, polovico pa presega (57 %) tudi pri dijakih, ki so višješolsko smer izbrali, ker se jim je zdela najprimernejša. Pri anketiranih, ki so kot odločilna razloga za izbiro navedli slovenski učni jezik in posebne razloge, je delež pozitivnih odgovorov najmanjši, in sicer 38-odstoten. Pri teh treh zadnjih skupinah je delež negotovih najvišji (od 23 do 29 %) (*Grafikon 50*).

**Grafikon 50: Ponovna izbira iste višješolske smeri po odločilnem razlogu za izbiro
- odgovori dijakov -**

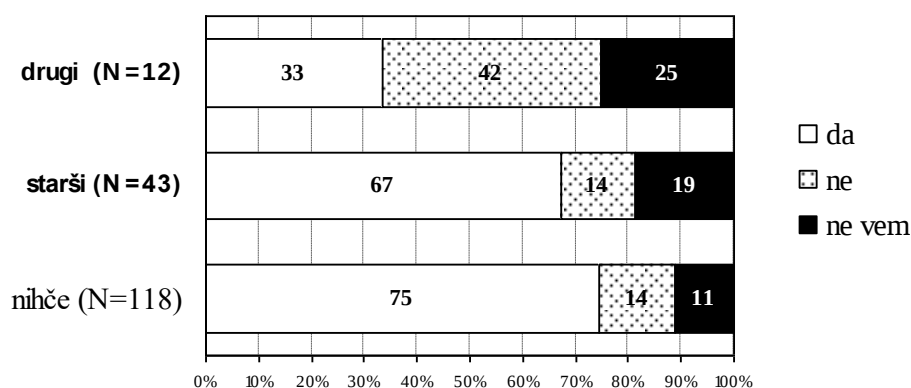
Starši imajo glede ponovne izbire iste višješolske smeri nekoliko drugačno mnenje od dijakov. Po njihovem bi izbire ne ponovila kar polovica dijakov, ki so se vpisali na višjo srednjo šolo zaradi prijateljev. Manjši in skoraj enak pa je delež odklonilnih odgovorov pri starših, ki menijo, da so njihovi otroci izbrali višješolsko smer zaradi slovenskega učnega jezika (29 %) in iz posebnih razlogov (28 %). Pri anketiranih, ki so kot odločilne razloge za izbiro navedli univerzitetni študij, primernost in predmetnik, niha delež odklonilnih odgovorov od 8 do 11 %, delež pritrdilnih pa je največji, od 75- do 84-odstoten. Največ je neodločenih staršev, ki menijo, da so otroci izbrali šolo zaradi slovenskega jezika (33 %) (*Grafikon 51*).

**Grafikon 51: Ponovna izbira iste višješolske smeri po odločilnem razlogu za izbiro
- odgovori staršev -**

Pri starših kaže statistično pomembne razlike tudi razvrstitev odgovorov po odločilnem vplivu drugih na dokončno izbiro višješolske smeri. Tri četrtine staršev, ki so izjavili, da so njihovi otroci sami izbrali vrsto višješolskega študija, menijo, da bi le-ti izbiro ponovili. Enakega mnenja sta tudi dve tretjini staršev, ki so »priznali« svoj vpliv na izbiro dijakov. Komaj tretjinski pa je delež pritrdilnih odgovorov pri starših, po mnenju katerih naj bi na izbiro njihovih otrok vplivali drugi. V tej sicer maloštevilni skupini sta tudi deleža odklonilnih (42 %) in neodločenih (25 %) odgovorov največja (Grafikon 52).

Grafikon 52: Ponovna izbira iste višješolske smeri po odločilnem vplivu drugih na dokončno izbiro - odgovori staršev -

Naj na koncu še dodamo, da se je 8 % anketiranih dijakov prepisalo na drugo srednjo šolo, 2 % pa sta višješolski študij opustila.

17. V razmislek

Analiza anketnih odgovorov nudi vrsto informacij in podatkov o spremembah, ki jih doživljajo slovenske šole na Goriškem in slovenska manjšina nasploh. Odgovori dijakov in staršev pripomorejo k razumevanju razlogov, na katerih temelji izbira nadaljnjega šolanja. Iz analize izhajajo nekatere ugotovitve, ki jih za zaključek posredujemo v razmislek.

- **Nižja srednja šola: dobra priprava na višjo, vendar malo pomoči pri izbiri.** Iz odgovorov učencev in staršev izhaja določena neskladnost med pripravo za nadaljnje šolanje, ki jo nudi nižja srednja šola, in pomočjo le-te pri izbiri višješolske smeri. Učenci in starši menijo, da nudi nižja srednja šola precejšnjo pripravo za nadaljnji študij, pri izbiri višje pa pomaga premalo. Pri tem so velike razlike med

dijaki, ki so imeli pri nadaljevanju šolanja težave, in med tistimi, ki jih niso imeli. Kdor je imel težave ob prehodu na višjo srednjo šolo, namreč niže ocenjuje pripravo, katere je bil deležen na nižji srednji šoli. Glede pomoči pri izbiri je velika razlika med dijaki, vpisanimi na slovenske oz. italijanske višje šole, saj slovenska nižja srednja šola nudi informacije zlasti o slovenskih višješolskih smereh.

- **Nezadovoljstvo s poslopjem nižje srednje šole.** Iz ocen, ki so jih dali učenci in starši o izkušnji na nižji srednji šoli, jasno izhaja, da predstavlja največjo težavo stanje šolskega poslopja, na kar sta nedvomno vezani tudi nizki oceni opremljenosti šole z didaktičnimi pripomočki in njihove uporabnosti. Analiza po kraju šole je pokazala, da so s šolskim poslopjem nezadovoljni učenci in starši goriške šole. Kot vemo, bo treba na popravila oziroma selitev v novo stavbo po vsej verjetnosti čakati še nekaj let, tako da bo poslopje v bližnji prihodnosti še vedno dejavnik, ki bo negativno pogojeval stopnjo zadovoljstva učencev in njihovih staršev.
- **Vpis v italijanske višje šole, predvsem v poklicne in tehnične zavode.** Četrtnina učencev, vključenih v anketo, je izbrala višje srednje šole z italijanskim učnim jezikom. Iz primerjave med učnim jezikom in vrsto višješolskega študija izhaja, da večina učencev, ki nadaljujejo šolanje na italijanskih višjih šolah, izbira poklicne in tehnične zavode, na liceje pa se vpisujejo v večji meri tisti, ki nadaljujejo šolanje v slovenščini. Pri tem moramo poudariti, da se je na italijanske šole vpisalo skoraj dvakrat več fantov kot deklet, kar je nedvomno vezano na izbiro poklicnih in tehničnih zavodov. 40 % dijakov bi nadaljevalo šolanje na drugi šoli s slovenskim jezikom, če bi obstajala. Dve tretjini le-teh bi nadaljevalo šolanje na licejskih smereh (predvsem na jezikovnem liceju, znanstvenem in umetnostni smeri), preostala tretjina pa bi se rada vpisala v poklicne ali tehnične zavode. Kar 8 % dijakov bi se opredelilo za mehansko smer v slovenskem jeziku, če bi ta obstajala.
- **Po predmetniku pogojena izbira učencev. Slovenski učni jezik ni odločilni razlog.** Najpomembnejša razloga za izbiro višje srednje šole sta predmetnik in prepričanje, da je dana šola med raznimi možnostmi najprimernejša. Za učence je predmetnik po pomembnosti na prvem mestu, za starše na drugem. V zadnjih letih se za predmetnik kot odločilni dejavnik izbire opredeljuje vedno večje število učencev. Predmetnik je tudi odločno najpomembnejši pri izbiri italijanskih višješolskih smeri. Slovenski učni jezik kot pomemben razlog za izbiro je navedlo

11 % dijakov in 14 % staršev, kot odločilni razlog za izbiro pa 7 % učencev in 9 % staršev. Če podatek o razlogih za izbiro povežemo s podatkom o stopnji prepričanosti v izbiro, vidimo, da so veliko bolj prepričani v izbiro učenci, ki so izbrali višjo srednjo šolo zaradi predmetnika ali ker mislijo nadaljevati študij na univerzi. Kdor izbira višjo šolo v prvi vrsti, ker je slovenska, je tudi najmanj prepričan v svojo izbiro. Zato lahko sklepamo, da je slovenski učni jezik v večini primerov šibek razlog. Tudi pri izbiri italijanskih višjih srednjih šol se je izkazalo, da je pri nekaterih odločitvah vezana na učni jezik.

- **Več težav pri prehodu na italijansko višjo šolo, manjše zadovoljstvo staršev z italijansko šolo.** Dijaki so večinoma odgovarjali, da niso imeli težav pri prehodu z nižje srednje šole na višjo. Med tistimi, ki so jih imeli, je več takih, ki so se vpisali na italijanske višje srednje šole. Njihova največja težava je učni jezik, medtem ko imajo dijaki na slovenskih višjih srednjih šolah težave zlasti z učnimi vsebinami, kar je po vsej verjetnosti vezano tudi na pomanjkanje nekaterih višješolskih smeri v slovenskem jeziku.

Starši dijakov na slovenskih šolah ocenjujejo višješolsko izkušnjo z višjimi ocenami od staršev dijakov na italijanskih, kar pomeni da so starši bolj zadovoljni s slovenskimi višjimi šolami kot z italijanskimi. Med dijaki ni bistvenih razlik glede izkušenj na italijanskih ali slovenskih višjih srednjih šolah.

- **Večje zadovoljstvo z višjo srednjo šolo kot z nižjo srednjo šolo.** Dijaki in starši so bolje ocenili izkušnjo na višji srednji šoli. Poleg poslopja in opremljenosti s pripomočki so dijaki in starši ocenili z višjimi ocenami tudi strokovno pripravljenost profesorjev in njihov odnos do višješolcev. Podatek je v nasprotju s splošnim državnim trendom, po katerem naj bi se stopnja zadovoljstva nižala z višanjem stopnje šolanja.

Glede vpisa na italijanske šole je treba tudi upoštevati, da se mogoče marsikateri učenec odloči za višjo srednjo šolo z italijanskim učnim jezikom tudi, ker ga izkušnja na slovenski nižji srednji šoli ni povsem zadovoljila.

- **Velik pomen pomoči staršev pri izbiri višje srednje šole.** Na vprašanje, ali je kdo pomagal pri ocenjevanju raznih možnosti za nadaljnje šolanje, izstopa pomoč staršev pri izbiri. Izobrazba staršev po mnenju dijakov in samih staršev nima velikega vpliva na izbiro, še manj pomemben pa je poklic.

Na koncu dajemo v razmislek še naslednje. Prehajanje s slovenske nižje srednje šole na italijansko višjo je mogoče eden izmed problematičnih vidikov izobraževalnega procesa v manjšinskem jeziku na Goriškem. Pomanjkanje nekaterih višješolskih smeri v slovenščini, različen narodnostni in jezikovni izvor šolske populacije ter stopnja zadovoljstva s prejšnjo izkušnjo na slovenskih šolah so nekateri izmed dejavnikov, ki lahko v različni meri vplivajo na izbiro nadaljnjega študija. Zaradi tega se nekateri učenci in njihove družine v trenutku izbire višješolske smeri znajdejo v stiski in morajo odločati med jezikom šolanja in učno smerjo. Izbira pa ni vedno lahka, ustrezna in prepričljiva.

Po eni strani bi bilo torej primerno preučiti problematiko manjšinskega višješolskega izobraževanja z ozirom na potrebe celotnega obmejnega območja in vsekakor izhajajoč iz predpostavke, da je kvalitetna šola - v širšem pomenu besede - edino jamstvo za njen obstoj in razvoj. Po drugi strani pa bi se bilo treba otresti prepričanja, da je vpis v italijanske šole vedno neutemeljen, in raje razmišljati o pobudah, ki bi pripomogle k ohranjanju in utrjevanju stikov z učenci, ki se odločajo za nadaljevanje šolanja v italijanskem okolju.

Bibliografski napotki

BOGATEC N.; BUFON M. (1996): Slovenske šole v Tržaški in Goriški pokrajini - Vrtci in osnovne šole, Trst, Slori.

BOGATEC N.; BUFON M. (1996): Novi položaj slovenske manjšinske šole v Italiji – La nuova situazione della scuola slovena in Italia, Zvezek Slori 126, Trst, Slori.

BOGATEC N.; BUFON M. (1999): Slovenske šole v Tržaški in Goriški pokrajini – Nižje in višje srednje šole, Trst, Slori.

BOGATEC, N. (2002): Percorsi formativi e occupazionali, Trst, Slori.

BOGATEC, N. (2004): Slovenska državna šola v Italiji pod drobnogledom. Rezultati projekta o vrednotenju šolskih storitev - EVAŠOL 2003 / La scuola statale slovena in Italia al microscopio. Risultati del progetto di valutazione dei servizi scolastici - EVAŠOL 2003, Trst, Slori.

BOGATEC, N. (ur.) (2004): Slovene: the slovene language in education in Italy, ([Regional dossiers series]). 2nd ed. Ljouwert = Leeuwarden: Mercator-Education.

Riassunto

In seguito al dibattito sviluppatosi in concomitanza con la pubblicazione dei risultati delle preiscrizioni alle scuole medie superiori goriziane con lingua d'insegnamento slovena per l'anno scolastico 2003-2004, è aumentato il bisogno di un'approfondita conoscenza e comprensione della questione del passaggio dalla scuola media inferiore alla media superiore. Al fine di soddisfare tale esigenza in modo costruttivo, l'Istituto sloveno di ricerche SLORI ha svolto un'indagine tra le famiglie degli alunni che negli ultimi cinque anni hanno concluso lo studio alle medie inferiori con lingua d'insegnamento slovena di Gorizia e di Doberdò. Gli alunni e i genitori (per ogni alunno sono state scelte le risposte di uno dei due genitori) hanno risposto alle stesse domande.

Sono stati inclusi nell'indagine 233 alunni e 229 genitori, ovvero quasi il 90 % dei 522 soggetti previsti.

Dall'analisi dei risultati dell'indagine sono emerse le seguenti constatazioni:

- ***Scuole medie inferiori: una buona preparazione per le superiori, però con scarso aiuto nella scelta.*** Dalle risposte degli alunni e dei genitori emerge una certa incongruenza tra la preparazione per il successivo livello scolastico offerta dalla scuola media e l'aiuto che la stessa offre nella scelta dell'indirizzo della media superiore. Gli alunni e i genitori sono del parere che la scuola media inferiore offra una buona preparazione per la continuazione degli studi, ma che sia di scarso aiuto nella scelta del tipo di scuola superiore. In questo si sono riscontrate grandi differenze tra quegli alunni che avevano avuto dei problemi nella continuazione degli studi e quelli che non hanno riscontrato tali difficoltà. Chi si è trovato in difficoltà nel passaggio alla scuola superiore di fatto conferisce un voto più basso alla preparazione offertagli dalla scuola media inferiore. Per quanto riguarda l'aiuto nella scelta degli studi futuri, si è osservata grande differenza tra gli studenti iscritti alle scuole superiori slovene e quelli iscritti alle scuole di lingua italiana, poiché le scuole medie inferiori slovene offrono prevalentemente informazioni sui diversi indirizzi proposti dalle scuole medie superiori slovene.
- ***Insoddisfazione riguardo all'edificio della scuola media inferiore.*** Dai voti espressi da alunni e genitori sull'esperienza della scuola media emerge chiaramente che il problema più sentito è lo stato degli edifici scolastici. A questo sono senza dubbio legati anche i voti bassi espressi sul livello di attrezzatura della scuola con

strumenti didattici e sulla loro utilizzabilità. Un'analisi sul luogo ha dimostrato che lo stato dell'edificio scolastico lascia insoddisfatti sia gli alunni che i genitori della scuola di Gorizia. Come già sappiamo, sarà molto probabilmente necessario attendere ancora qualche anno per le riparazioni ovvero per il trasferimento ad altro edificio, cosicché nel futuro immediato lo stato dell'edificio scolastico rimarrà un fattore che condiziona negativamente il livello di soddisfazione di alunni e genitori.

- **Iscrizione alle scuole italiane, soprattutto ad istituti tecnici e professionali.** Un quarto degli alunni inclusi nell'indagine ha scelto le scuole medie superiori con lingua d'insegnamento italiana. Dal confronto tra la lingua d'insegnamento e l'indirizzo di studio alle superiori emerge che la maggioranza degli studenti che continuano le scuole presso istituti italiani scelgono quelli ad indirizzo tecnico o professionale, mentre si iscrivono ai licei soprattutto gli studenti che continuano presso le scuole con lingua d'insegnamento slovena. E' d'obbligo sottolineare che tra gli iscritti alle scuole italiane i ragazzi sono quasi il doppio delle ragazze, il che è senza dubbio legato alla scelta di istituti tecnici e professionali. Il 40 % degli studenti vorrebbe continuare gli studi in altre scuole di lingua slovena se queste esistessero. I due terzi di questi continuerebbero gli studi nei licei (soprattutto nei licei linguistico, scientifico e quello ad indirizzo artistico), mentre il terzo rimanente vorrebbe iscriversi ad istituti tecnici o professionali. Addirittura l'8 % degli studenti sceglierebbe l'istituto ad indirizzo meccanico con lingua d'insegnamento slovena, se questo esistesse.
- **La scelta degli alunni è condizionata soprattutto dalle materie di studio. La lingua d'insegnamento slovena non è motivo determinante nella scelta.** Le due motivazioni principali che influiscono sulla scelta della scuola superiore sono le materie di studio e la convinzione che la scuola scelta sia la più adatta tra le possibilità offerte. Le materie di studio sono al primo posto in ordine d'importanza per gli alunni e al secondo per i loro genitori. Negli ultimi anni, un numero crescente di alunni indica le materie di studio quale fattore determinante nella scelta della scuola superiore. Le materie di studio sono il fattore più importante e decisivo anche per quanto riguarda la scelta di scuole superiori di lingua italiana. La lingua d'insegnamento slovena è stata addotta quale importante fattore di scelta

dall' 11 % degli studenti e dal 14 % dei genitori, mentre il 7% degli studenti e il 9% dei genitori la indica come fattore decisivo. Se si lega il dato riferito ai motivi della scelta al dato riguardante il grado di convinzione nella propria scelta, possiamo osservare come siano molto più convinti della propria scelta quegli alunni che hanno individuato la scuola superiore in base alle materie di studio ovvero quelli che intendono continuare gli studi all'università. Chi sceglie la scuola superiore innanzitutto perché è slovena è meno convinto della correttezza della propria scelta. Per questo possiamo dedurre che la lingua d'insegnamento slovena sia un motivo di scelta piuttosto debole nella maggior parte dei casi. In alcuni casi abbiamo osservato che anche nella scelta di una scuola superiore italiana la decisione era legata alla lingua d'insegnamento.

- **Maggiori difficoltà nel passaggio alla scuola italiana, minore soddisfazione per i genitori dalla scuola italiana.** La maggioranza degli studenti ha affermato di non avere avuto difficoltà nel passaggio dalla scuola media alla scuola superiore. Tra coloro che hanno riscontrato delle difficoltà in tale passaggio c'è invece un numero maggiore di studenti che hanno scelto la scuola italiana. Le maggiori difficoltà riscontrate da questi ultimi sono legate alla lingua d'insegnamento, mentre gli studenti iscritti alle superiori slovene hanno avuto più problemi con i contenuti d'insegnamento, e ciò è molto probabilmente legato, tra le altre cose, alla carenza di determinati indirizzi nell'ambito delle scuole superiori di lingua slovena.

I genitori degli studenti iscritti alle scuole slovene conferiscono all'esperienza della scuola superiore voti più alti rispetto ai genitori degli alunni iscritti alle scuole italiane. Questo significa che i genitori sono più soddisfatti delle scuole superiori slovene che di quelle italiane. Tra gli studenti, invece, non si sono riscontrate differenze significative tra l'esperienza della scuola superiore slovena o di quella italiana.

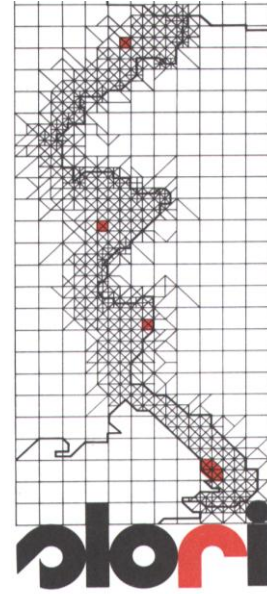
- **Maggiore soddisfazione per la scuola media superiore rispetto alla media inferiore.** Gli studenti e i genitori hanno conferito voti più alti all'esperienza della scuola superiore. Oltre che per l'edificio e per il livello di attrezzatura della scuola con strumenti didattici, studenti e genitori hanno espresso voti migliori anche per quanto riguarda la preparazione tecnica dei professori ed il rapporto che questi hanno con gli alunni. Tale dato contrasta con la tendenza generale nazionale, la

quale indica una diminuzione del livello di soddisfazione al crescere del livello di istruzione.

Riguardo l'iscrizione a istituti superiori italiani va tenuto presente, che qualche studente può aver scelto la scuola con lingua d'insegnamento italiana anche perché l'esperienza della scuola media slovena non lo ha soddisfatto del tutto.

- ***Grande importanza dell'aiuto dei genitori nella scelta delle superiori.*** Alla domanda se ci sia stato l'aiuto di qualcuno nella valutazione delle diverse possibilità di scelta, l'aiuto da parte dei genitori risulta essere di gran lunga il più importante. Secondo gli studenti ed anche secondo gli stessi genitori, il livello di istruzione dei genitori non incide in modo significativo sulla scelta, e ancora meno incide la loro professione.

Vprašalnika

Slovenski raziskovalni inštitut

IZBIRA GORIŠKIH UČENCEV PO NIŽJI SREDNJI ŠOLI

- Vprašalnik za učence -

Anketa, 2004

1. Spol

1	Moški
2	Ženski

2. Nižjo srednjo šolo si dokončal/a v

1	Gorici
2	Doberdobu

3. ...v šolskem letu _ _ _ _ / _ _

4. S točkami od 0 do 10 (0 je najbolj negativna ocena, 10 najbolj pozitivna in 5 ne negativna ne pozitivna) oceni prosim svojo izkušnjo na nižji srednji šoli glede na:

☐	Odnos s sošolci
☐	Svoje prizadevanje pri učenju
☐	Razporeditev dnevnih učnih ur
☐	Opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki
☐	Uporabnost didaktičnih pripomočkov
☐	Odnos profesorjev do dijakov
☐	Strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Stanje šolskega poslopja

5. V kolikšni meri te je nižja srednja šola usposobila za nadaljnje šolanje?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

6. Na katero višjo srednjo šolo si se vpisal/a?

0	Nobeno
1	Klasični licej
2	Znanstveno tehnološki licej
3	Pedagoški licej
4	Družboslovni licej
5	Trgovski tehnični zavod
6	Poklicni zavod za trgovske dejavnosti
7	Industrijski tehnični zavod
8	Drugo (Navedi vrsto in smer.) _____

7. Jezik šolanja?

1	Slovenski
2	Italijanski
3	Drugo _____

8. Zakaj nisi nadaljeval/a študija na višjih srednjih šolah?

9. V kolikšni meri ti je nižja srednja šola pomagala pri izbiri za nadaljnje šolanje?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

10. Kdo ti je posredoval informacije o možnostih za nadaljnje izobraževanje?

☐	Družina
☐	Šola
☐	Časopisi
☐	Drugo (Navedi.) _____
-

11. Zakaj si izbral/a to višjo srednjo šolo? (Možni so največ 3 odgovori.)

1	Zaradi predmetnika
2	Ker so se zanj odločili tudi moji/e najboljši/e prijatelji/ice
3	Zaradi njene velike popularnosti
4	Zaradi dobrih profesorjev
5	Ker je jezik šolanja slovenski
6	Ker je jezik šolanja italijanski
7	Ker se mi je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša izbira
8	Ker so razredi številnejši
9	Ker sem hotel/a nadaljevati študij na univerzi
10	Ker so mi jo svetovali
11	Ker so tako želeli starši
12	Drugo (Navedi.) _____
-

12. Kateri izmed zgoraj navedenih razlogov je bil odločilen?

(Možen je samo 1 odgovor.)

☐	(Vnesi ustrezno številko.)

13. Kdo ti je pomagal pri ocenjevanju raznih možnosti?

(Možnih je več odgovorov.)

☐	Nihče
☐	Starši
☐	Sorodniki
☐	Prijatelji
☐	Profesorji
☐	Drugo (Navedi.) _____

14. Ali je kdo ODLOČILNO vplival na dokončno izbiro?

(Možen je samo 1 odgovor.)

0	Nihče
1	Starši
2	Sorodniki
3	Prijatelji
4	Profesorji
5	Drugo (Navedi.) _____

15. Ali je IZOBRAZBA staršev vplivala na izbiro tvojega višješolskega študija?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

16. Ali je POKLIC staršev vplival na izbiro tvojega višješolskega študija?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

17. V kolikšni meri si ob vpisu na višjo srednjo šolo bil/a prepričan/a v svojo izbiro?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

18. Če bi obstajala še kaka druga slovenska višja srednja šola, bi izbral/a drugače?

0	Ne
1	Da (Navedi, katero.) _____
- _____

**NASLEDNJA VPRAŠANJA POSTAVIMO SAMO TISTIM,
KI SO OZ. SO BILI VPISANI NA VIŠJIH SREDNJIH ŠOLAH !**

19. Ali si imel/a težave pri prehodu z nižje srednje šole na višjo?

1	Veliko
2	Precej
3	Malo
4	Nič

20. Če si imel/a težave, povej prosim, kateri vidik višješolskega študija je bil najbolj problematičen? (Možnih je več odgovorov.)

☐	Zahtevnost učnih vsebin
☐	Odnos s profesorji
☐	Jezik šolanja
☐	Odnos s sošolci
☐	Nezadovoljiva strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Drugo (Navedi.) _____
-

21. S točkami od 0 do 10 (0 je najbolj negativna ocena, 10 najbolj pozitivna in 5 ne negativna ne pozitivna) oceni prosim svojo izkušnjo na višji srednji šoli glede na:

☐	Odnos s sošolci
☐	Svoje prizadevanje pri učenju
☐	Razporeditev dnevnih učnih ur
☐	Opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki
☐	Uporabnost didaktičnih pripomočkov
☐	Odnos profesorjev do dijakov
☐	Strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Stanje šolskega poslopja

22. Ali bi ponovno izbral/a to višješolsko smer?

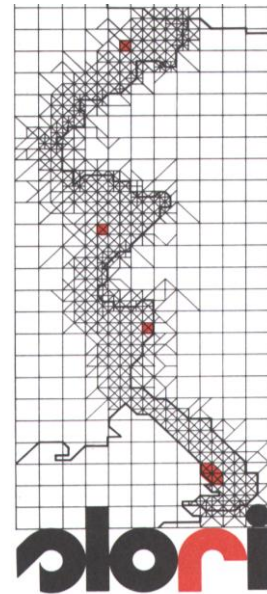
0	Ne
1	Da
2	Ne vem

23. Ali si se mogoče prepisal/a na drugo višjo srednjo šolo ali smer?

0	Ne
1	Da (Navedi, vrsto in smer.) _____
-

24. Ali si mogoče opustil/a višješolski študij ?

0	Ne
1	Da

Slovenski raziskovalni inštitut

***IZBIRA GORIŠKIH UČENCEV
PO NIŽJI SREDNJI ŠOLI***

- Vprašalnik za starše -

Anketa, 2004

1. *Vaš/a sin/hči je nižjo srednjo šolo dokončal/a v*

1	Gorici
2	Doberdobu

5. *...v šolskem letu* ____/____

3. *S točkami od 0 do 10 (0 je najbolj negativna ocena, 10 najbolj pozitivna in 5 ne negativna ne pozitivna) ocenite prosim otrokovo šolanje na nižji srednji šoli glede na:*

☐	Odnos s sošolci
☐	Otrokovo prizadevanje pri učenju
☐	Razporeditev dnevnih učnih ur
☐	Opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki
☐	Uporabnost didaktičnih pripomočkov
☐	Odnos profesorjev do dijakov
☐	Strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Stanje šolskega poslopja

4. *V kolikšni meri je nižja srednja šola usposobila Vašega otroka za nadaljnje šolanje?*

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

5. *Na katero višjo srednjo šolo se je Vaš/a sin/hči vpisal/a?*

0	Nobeno
1	Klasični licej
2	Znanstveno tehnološki licej
3	Pedagoški licej
4	Družboslovni licej
5	Trgovski tehnični zavod
6	Poklicni zavod za trgovske dejavnosti
7	Industrijski tehnični zavod
8	Drugo (Navedi vrsto in smer.) _____
-

6. *Jezik šolanja?*

1	Slovenski
2	Italijanski
3	Drugo _____

7. *Zakaj sin/hči ni nadaljeval/a študija na višjih srednjih šolah?*

8. V kolikšni meri mu/ji je nižja srednja šola pomagala pri izbiri za nadaljnje šolanje?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

9. Kdo mu/ji je posredoval informacije o možnostih za nadaljnje izobraževanje ?

☐	Družina
☐	Šola
☐	Časopisi
☐	Drugo (Navedi.) _____
-

10. Zakaj je Vaš/a sin/hči izbral/a to šolo? (Možni so največ 3 odgovori.)

1	Zaradi predmetnika
2	Ker so se zanjo odločili/e tudi njegovi/njene najboljši/e prijatelji/ice
3	Zaradi njene velike popularnosti
4	Zaradi dobrih profesorjev
5	Ker je jezik šolanja slovenski
6	Ker je jezik šolanja italijanski
7	Ker se mu/ji je med raznimi možnostmi šolanja zdela še najprimernejša izbira
8	Ker so razredi številnejši
9	Ker je hotel/a nadaljevati študij na univerzi
10	Ker so mu/ji jo svetovali
11	Ker smo mi tako želeli
12	Drugo (Navedi.) _____
-

11. Kateri izmed zgoraj navedenih razlogov je bil odločilen?

(Možen je samo 1 odgovor.)

☐	(Vnesi ustrezno številko.)

12. Kdo je Vašemu otroku pomagal pri ocenjevanju raznih možnosti?

(Možnih je več odgovorov.)

☐	Nihče
☐	Starši
☐	Sorodniki
☐	Prijatelji
☐	Profesorji
☐	Drugo (Navedi.) _____

13. Ali je kdo ODLOČILNO vplival na dokončno izbiro?

(Možen je samo 1 odgovor.)

0	Ne
1	Starši
2	Sorodniki
3	Prijatelji
4	Profesorji
5	Drugo (Navedi.) _____

14. Ali je IZOBRAZBA staršev vplivala na izbiro višješolskega študija?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

15. Ali je POKLIC staršev vplival na izbiro višješolskega študija?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

16. V kolikšni meri je Vaš otrok ob vpisu na višjo srednjo šolo bil prepričan v izbiro?

1	Zelo
2	Precej
3	Malo
4	Nič

17. Če bi obstajala še kaka druga slovenska višja srednja šola, bi sin/hči izbral/a drugače?

0	Ne
1	Da (Navedi, katero.) _____
- _____

**NASLEDNJA VPRAŠANJA POSTAVIMO SAMO STARŠEM,
OTROCI KATERIH SO OZ. SO BILI VPISANI NA VIŠJIH
SREDNJIH ŠOLAH !**

18. Ali je Vaš/a sin/hči imel/a težave pri prehodu z nižje srednje šole na višjo?

1	Veliko
2	Precej
3	Malo
4	Nič

19. Če je imel/a težave, povejte prosim, kateri vidik višješolskega študija je bil najbolj problematičen? (Možnih je več odgovorov.)

☐	Zahtevnost učnih vsebin
☐	Odnos s profesorji
☐	Jezik šolanja
☐	Odnos s sošolci
☐	Nezadovoljiva strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Drugo (Navedi.) _____
-

20. S točkami od 0 do 10 (0 je najbolj negativna ocena, 10 najbolj pozitivna in 5 ne negativna ne pozitivna) ocenite prosim otrokovo izkušnjo na višji srednji šoli glede na:

☐	Odnos s sošolci
☐	Otrokovo prizadevanje pri učenju
☐	Razporeditev dnevnih učnih ur
☐	Opremljenost šole z didaktičnimi pripomočki
☐	Uporabnost didaktičnih pripomočkov
☐	Odnos profesorjev do dijakov
☐	Strokovna pripravljenost profesorjev
☐	Stanje šolskega poslopja

21. Mislite, da bi Vaš/a sin/hči ponovno izbral/a to višješolsko smer?

0	Ne
1	Da
2	Ne vem

22. Ali se je sin/hči mogoče prepisal/a na drugo višjo srednjo šolo ali smer?

0	Ne
1	Da (Navedi vrsto in smer.) _____
-

23. Ali je sin/hči mogoče opustil/a višješolski študij ?

0	Ne
1	Da

